Sequit̃ tractulus dñi Cancellarij Parisien̄ de potestate ecc̄iastica Et de origine Juris et legum. editus Constantie tempe Concilij generalis.

Potestas ecclesiastica dēt ab ecc̄iasticis. quid ⁊ qualis et q̄nta sit agnosci. Habz ꝫ itaq̄ fieri. vt et honoret̃ cognita. cū de⁹ dederit talē ptātem hoib⁹. et vt i suis t̃minis honorata ꝑuet̃ ne plus debito false eā opiniones vel deꝑmant vel exaltēt Qm̄ primū est sacrilege impietatis Alterꝝ de adulatiōe pestifera suspectū est Cōstat igit̃ ꝙ de ptāte ecc̄iastica disputare vel inq̄rere nedū licz sed decet ⁊ expedit tm̄mō sit intētiōis ocul⁹ simplex et rc̄us. Quidni sic liceat. cū de ip̄ius oipotētis dei ptāte crebro fiat absq̄ om̄i temeritate ɔquisitio Hec me cōsideratio mouit vt de ptāte ecc̄iastica sub pauculis ɔsideratiōibus dissererem q̄tin⁹ mat̃ia que q̄dammō videt̃ infinita. sicut tractari solet ab aliq̄bus ꝑ auc̄tes et allegationes. resolueret̃ ad paucos. certos ⁊ claros t̃minos. ꝑ descꝑtiones ⁊ diuisiones resolutiue ꝓcedēdo allegationū ɔfusione dimissa. q̄les apud doctores inuenire. nō ē difficile Ceterū nō vsurpo nūc in hoc opusculo vel alijs. me dicturū aliquid qđ alibi nō inueniat̃ sciens illud comici Nihil est dicendū qđ nō sit ꝑus dictū Satis est si ex bn̄ inuētis et doctrinis aliorum ego meis v̄bis. meo ordine fauū aliq̄ v̄itatis instar apū ꝓpria q̄daz arte ɔpingā Fiet aūt initiuz a quid nois t̃minoꝝ. qm̄ ꝫ ignorato ꝑalogisant̃ faciliter inq̄sitores v̄itatis Erit vero finis de origine Juris et legum

Prima cōsideratio

Potestas ecc̄iastica ē ptās q̄ a xp̄o suꝑnaturaliter et specialit̃ collata est suis apl̄is et discipul̃. ac eoꝝ successoribus legitimis. vsq̄ in finē secl̄i ad edificatiōez ecc̄ie militantis. ꝑm leges euāgelicas ꝑ ɔsecutiōe felicitatis et̃ne Hec descꝑtio data ē per cām q̄druplicē ꝑm quā distinguit̃ ptās ecc̄iastica ab alia q̄libz ptāte Ptās ibi ponit̃ ꝑ genē Est aūt ptās. facultas ꝓpinq̄ ad exeūdum in actū Propinq̄ inq̄ꝫ qꝛ ꝑm facultatē remotā et obedientialē nō est impossibile apud deū om̄e v̄bū Porro notat̃ cā efficiēs ꝑncipalis cū dr̄ A xp̄o suꝑnaturaliter collata Cā v̄o mat̃ialis vel subiectiua signat̃ cū subdit̃. suis apl̄is ic̄. Cā fōrlis insinuat̃ cū dicit̃ ꝑm leges euāgelicas dāt enim fōrm vtendi. Deniq̄ cā finalis ɔcludit̃ Ad edificationē ecc̄ie militātis ꝑ ɔsecutione felicitatis et̃ne Additū est ꝫ aduerbiū spēalit̃. ad exclusionē donoꝝ suꝑnaturaliū. q̄ om̄i viatori ꝑn̄t esse cōia. sic̄ sūt fides

spes.charitas.ꝓphetia.timor pie-
tas et silia Unū et eccia contracte
sumit dū loqmur hic de eccīastica
ptāte.pro illis videlz qui speciali
q̄dā signaculo dedicati sūt ad di/
uinū seruiciū.a clericatura que in/
fimū tenet gradū.vsqz ad supmū
quo papa decorat ¶ Fallor si nō
sit hec descptio ꝓpria.ꝯpetēs omi
et soli eccīastice ptāti.qm̄ ois alia
ptās.vel est naturalit indita.quo
ad cām efficientē.vel est ꝑm leges
naturales aut humanas regl'ata
quo ad cām formalē/vel est ad fi/
nem naturalē imediate et ꝑncipa/
liter ordinata. Ul' deniqz quo ad
cām subiectiuā radicat in habēti
bus eā ꝑm dona naturalia.etiam
vbi supnaturalia nō adessēt.q̄lia
sūt fides.spes.et charitas Unde
ptās secl'aris ꝯuenit alīs q̄z xp̄ia
nis baptisatis Ptās aūt eccīasti/
ca de nc̄itate fundat in dono sup
naturali sicut est caracter baptis/
malis de cōi lege.qui caracter in
viatoribus.eos de eccia militāte
reddit.facit insup idoneos et ca/
paces eccīastice ptātis. Fatemur
itaqz ꝙ charitas seu gr̄a gratum
faciēs valde decēs est in susceptu
ris.vel iā hn̄tibus eccīasticā ptā/
tem.nō tn̄ exigit pro dādo titulū
q̄si sine ea nequeat in aliquo fun/
dari vel subsistere ptās huiusmōi
Hic eni fuit error vetus walden/
sium et pauperū de lugduno qui
per wycleff et sequaces suos r̄no/
uari q̄situs est.sed iuste damnat'.
Cur ita? Ne hierarchic' ordo ptā
tis ecclesiastice maneat instabilis.
vagus et incertus cuz nemo sciat
an amore vel odio dignus sit Et
min' hoc de gr̄a ꝑdestinatiōis cō
stet q̄m ponūt radicē nc̄cariā ꝓ ti
tulo vel iure cuiuslibet ptātis.
Hac igit descptione ꝑsupposita ꝓ
intelligētia quid sit eccīastica po/
testas in genere.descendemus ad
spēs Pro quarū notitia mltiplex
animaduertenda est distinctio.vt
differētie q̄ addite genēi ꝯstituūt
speciem innotescant

¶ Cōsideratio.ij.

Potestas eccīastica secerni/
tur prima sui diuisione in
ptātem ordinis ⁊ ptātem
iurisdictionis ¶ Rursus potestas
ordinis.duplicē habz respectum.
Unus est sup corp' xp̄i mysticuz
verū.quo ad consecrationē eius.
Alter est sup corpus xp̄i mysticū
seu mēbra ei' Et hoc dupl'r.vel q̄
ad administrationē corporis xp̄i
veri.vel quo ad ministrationē vel
exhibitionē alteri' sacmenti sicut
est ordo vel ꝯfirmatio.vel penitē
tialis absolutio.Ptās iurisdictio
nis duplex est.vna in foro exteri/
ori Altera in foro ꝯscie interiori.
¶ Rursus ptās iurisdictōis in fo
ro exteriori dupliciter ꝯsideratur
vno mō ꝓut immediate tradita
est a xp̄o ꝑm legē euāgelicā. Alio
mō ꝓut supaddita ē ex humana
cōstitutione vel dono per princi/
pes seculares aut alit. Subinde
ptās iurisdictionis in foro intiori

consurgit ex duplici radice Uno mō ex pte homis vltro se subiciē/ tis tali ptāti sicut cū sponte con/ fitens subiicit pbro. et ordinan/ dus epo Ali' subiectiōis modus ꝯsurgit ex aūcte supioris. hūc vel illū. tali vel tali subiicientis qd fie ri pōt nō ad arbitriū illi' qui subiicit Et sic inē duplicē hāc subiectio nem ōra magna ptz Et quoniaz ad pauca aspiciētes de facili enū/ ciant. et enūciantes se ipos vel di cta sua nō resoluūt sed ꝯfundūt. eoꝝ doctrina reddit vel erronea vel iintelligibilis. vl difficilisz p/ plera doctna vero sapientū facit teste sapiēte. qz resolute et ordina te p distinctiones tradūt omia se/ parātes pciosū a vili et pcauētes ne lucē veritatis tenebrosa nubes erroris inuoluat. sed sit ignis sine fumo ¶ Declarationē multiplicl. hui' distinctiōis melius alr dare nō possum' qz si sua. cuilibet mem bro doneē descptio vel specialis notificatio ¶ Dicam' igit qꝯ po/ testas ordis pmo mō ꝯsiderata ē ptās ecciastica respiciēs pncipalr et eēncialiter cōsecrationē corpis xpi veri qua. s. pōt hns eā ꝯsecra re corp' et sanguinē xpi vtute ver boꝝ sacmētaliū. Ponit hic ptās ecciastica p gene. q ptās quid et qlis sit imediate pdixim'. cui' de/ scptionē hic et in oibus ofter di/ cēdis absqz alia repetitōne suppo nimus duz vtemur h tmino p ge/ nere ptās ecciastica Additur hec clausula respiciēs pncipaliter ꝛc. tanqz p ōra specifica. distinguen te eā a qlibet alia ecciastica pote/ state Hec ptās de lege cōi inabdi cabilis est. inauferibilis. et illimi/ tabilis in sua eēntia qm quisqs ē sacerdos rite ꝯsecratus si tēptet cū intentione. et cū fōr et materia debitis ꝯsecrare. cōsecrat vtiqz ec si excōicat'. si hēticus. si quōcūqz degradat' extiterit. peccaret nihi lomin' in hoc casu nec ad vtilita/ tem suā sed dānationē hoc agēt. Juꝝ qd vtiliter distingui solet. qꝯ aliq sūt de ncitate executionis hu iusmodi ptātis duplr Una est ne/ cessitas solius pcepti cuius trans/ gressio graue pccm est. sicut qꝯ ex/ cōicatus nō ꝯsecret. veruntn hec trāsgressio nō impedit ꝯsecratio/ nis effectū pncipalē qui est trans/ stātio Altera est ncitas ꝯsecratō nis vel sacmenti. cōsistens in hoc qꝯ minister sit rite ordinatus. hns intentionē ꝯsecrandi cū forma et materia debitis. qd si alteruz de/ fuerit. nihil efficit. et peccat Hāc potestatē tradunt doctores con/ corditer parem esse in omnib' qui cōsecrati sunt sacerdotes. que po testas collata fuisse creditur in ce na dum dixit christus apostolis hoc facite in meam commemora/ tionem Ubi doctores cōmuniter sentiunt qꝯ Judas illic fuit sacer/ dos constitutus sicut pus electus

in aplatum potestātē p̄dicandi ⁊ faciendi miracula susceperat.
Et hic sumit argu^m q̄ ptās ecc̄ia/stica nō nc̄ario fundat in fide vl gr̄a. ꝫ in caractere baptismali. q̄ de lege cōi nc̄ario p̄supponit

Cōsideratio.iij.

Potestas ecc̄iastica ordis alio mō cōsiderata ꝓut respicit ministrationē cor/poris xp̄i fidelib⁹. ⁊ mistrationez sacr̄oꝝ ordinis ⁊ ꝯfirmatiōis Cō secrationē insup̄ v̄ginū Abbatuz et ecc̄iaꝝ. et institutionē ministro/rū ecc̄ie nō est eq̄liter in quolibet sacerdote Cui⁹ rō est qm̄ simplex sacerdos iux̄ cōem doctoꝝ sn̄iam nō p̄t ordines ꝯferre. neqꝫ sacr̄m cōfirmationis dare neqꝫ ꝯsecrare v̄gines ꝛc. Etiā de fc̄o sic q̄ si tale aliq̄d tēptet agere. nihil tn̄ efficit. qꝛ neqꝫ ꝯfirmat neqꝫ ordiat Ep̄s aūt si volentē ꝯfirmari. si volentē p̄terea ad ordines ꝓmoueri. qui sit eoꝝ susceptibilis. qd̄ dr̄ ꝓpter sexū muliebrē tēptauerit vel cōfir mare vel ordinare. ordinat vtiqꝫ vel ꝯfirmat de facto licz excōica tus. licet irregl̄aris. licz degrada/tus extiterit. Et i hoc par in oib⁹ ep̄is. ab infimo vsqꝫ ad sup̄mū q̄ papa dr̄/ptās ordinis Nō aūt in sacerdotib⁹ mioribus ē hec ptās vt dc̄m est saltē in tali plenitudie seu p̄fectiōe q̄ h̄ possint. licet ꝯce deret cū maiori p̄te doctoꝝ q̄ su/pra sacerdotiū simplex. nulla ē al/tera ptās ordis. neqꝫ in ep̄is ne/qꝫ in papa Sed alit̄ est in ep̄is et papa alit̄ in simplicib⁹ p̄sbr̄is. sic exēplificāt. q̄ eadez est hūanitas in hoie dū est puer et eadē dū fa ctus est vir. vir nihilomi⁹ generaē p̄t sibi sil̄e. puer nequaqꝫ Cū igit̄ fuerit int̄ ap̄los et discipulos tal distinctio. sic int̄ ep̄os ⁊ simplices curatos sacerdotes. sicut nōt ysi. ⁊ magr̄ in. iiij. di. xxiiij. ca. vij. alle/gans eū p̄spicua est v̄itas hui⁹ ꝯ siderationis Si v̄o loq̄remur de ptāte iuris iux̄ qd̄ dici solet Illd̄ possum⁹ qd̄ de iure possumus. cer tior adhuc est ista cōsideratio. q̄a nullus sacerdos rite ministrat ali/quod sacr̄m. secluso nc̄itatis casu nisi iurisdictionē habeat sup̄ illum cui ministrat Sed sup̄ hac re da bitur cōsideratio sequēs. satis sit interim aperuisse. q̄liter sit vl non sit equalis ptās ordinis in omni/bus p̄sbyteris. qui quo ad conse crationē corp̄is xp̄i veri. eandem habēt sacerdotes omnes ptātem Quantū vero ad sac̄mentorū mi/nistrationem. dispar est in ep̄is et simplicibus p̄sbr̄is potestas seu facultas. tam de iure q̄ꝫ de facto Similit̄ in ministroꝝ ecc̄iasticorū institutione. que est ptās ꝯpetēs p̄mis hierarchijs. de p̄mo ordie ⁊ scd̄o. nō aūt inferiorib⁹ quēad/modū sūt curati. qui licz purgare illuminare ⁊ p̄ficere possint plebē suam. prout inferior angelorum hierarchia purgat. illuminat. et

pficit subcelestē vel humanā hierarchiam. nihilominus hec ptās curatoꝝ nō extenditur ad hierarchārū spēalem institutionē. de instituto cōi Adam⁹ q̃ et si p̃mus hierarcha. summ⁹ pōtifex. vel alij p̃ñter suo mō possint p rōnabili cā vl ñcitate. dare suis inferiorib⁹ adiutores ad exercendum hierarchicos actus qui sūt purgare. illuminare et pficere plebes sibi ꝑditas sicut inueniť de pñiarijs et p̃ilegiatis ꝑ tñ sine manifesta rōe vel ñcitate facere nō debet vel cū eorundē deiectione. irreuerētia et vilipensione apud illos q̃bus honori dñt esse. et a quibus debitaz sustentationē recipe p suo statu q̃ ministerio pñt Quis eni tutorē deberit adulto prudenti et potēti. se nolēte? Nec tandē claudicare dz. obligatio mutua ēpoꝝ vel curatorū ad plebes suas Claudicat ātē dū plebes eximūtur et libertanť si ista libertas nō iniq̃tas est. dū eligere sibi pñt hierarchisantes eos in foro oscie. vel in p̃dicatiōe aut sacmentoꝝ aliorum ministratione Prelati vēo maiores vel minores remanēt hac obligatiōe cōstricti. vt nō liceat eis plebib⁹ suis negare quitq̃d in p̃dictis q̃siuerint. tanq̃ nedum deo. ꝗ eis rōem reddituri sint. etiāsi pestilēciali si epydimiali si q̃uis alia abominabili oragiōe morbi laborauerint Preterea si tales vice pastoꝝ dati. lupoꝝ accipiāt officiū. si seducāt subditos. lacerēt et deuorēt. nulla relinquiť eis obuiandi vel p̃mouēdi ptās. nisi forte dicat q̃ hi supiores hñt p iudicib⁹ Sed apta est rñsio p̃latoꝝ de q̃busdā Inimici nri sūt iudices Attēdat lector circa cōsideratiōnē istā de ēpatu. si sit ordo vel sacerdotiū Qz apud theologos et iuristas ē ocordia in re bñ ocipiēdo. ꝗ explicatio diuersa est Quia iuriste vocāt ēpatū esse ordinē. qm̄ pōt vltra sacerdotiuz Theologi ꝯo ocedūt scōm scz q̃ ēpatus est ptās hierarchica sup̄ sacerdotiū. ꝗ qz nihil addit potestatis. sup̄ corp⁹ xpi verū. ꝓterea nō dicūt q̃ sit nouus ordo sed bñ noua ptās et hoc redit in idē. Rursus attēdat q̃ de ofirmatiōe dicit scus thōs eā cōmitti posse a papa simplici sacerdoti. ꝓter btī greg. q̃dā dcm. plibus tñ ꝑ non placet. et dicunt illos de q̃bus loquitur greg⁹ nō fuisse ofirmatos tolerati aūt sunt sic manere. quia ofirmatio. non est ñcitatis sacm̄

Denicq̃ datur rō per doctoēs cur mulier nō sit susceptibilis cuiⁿcunq̃ ordinis qm̄ subiectiōis sex est. non hierarchice dñatōis

Cōsideratio. ixx.

Potestas eccīastica iurisdictionis in foro exteriori. ē ptās eccīastica coerciua. que valet exerceri in alterum etiā inuitū ad dirigendum subditos in finē beatitudīs ecne velut in finem primū et p̃ncipalē intentuz Addita ē fatemur hec vltia clau-

sula descriptionis ad exp̄ssionem
magl. q̄z nc̄itatē qm̄ hec includit̄ i
hoc noie posito pro genere. ptās
ecc̄iastica. sicut in descriptione sua
nōtū est. ¶ Attendat̄ aūt ꝙ iuris/
dictio dicit̄ noie generali q̄si iuris
ditio. i. ptās dicendi ius. vel est iu/
risdictio q̄si iuris dictio id ē ꝓmul
gatio vel notificatio seu ꝓnuncia/
tio Proprie vero dicit̄ iurisdictio
facultas seu ptās ꝓpinqua dicēdi
vl̄ sñiandi ius in alterꝝ etiā inuitū
Et hec duplex est Tpalis et spūa
lis Tpalis exercet̄ ꝑm leges ciui/
les ad finē quiete ꝯuersatiōis hu
mane ꝓ hac vita Spūalis aūt ex
ercetur ꝑm leges canōicas ad fi/
nem p̄ncipalē eterne btitudinis ꝯ
sequēde ¶ Ceterū ptās hec iuris/
dictionis ecc̄iastice adeo vicina ē
iurisdictioni seculari et politice ꝙ
laicis imo et mulierib⁹ plerūq̄ et
in multis casib⁹ cōicari pōt execu
tio vel ꝯmitti Hanc ptātem cōtu
lit xp̄us Mat. xviij. dū dixit petro
vice oim Si peccauerit in te frat̄
tu⁹ vade et corripe eū ꝛc. Sequit̄
ꝙ si te nō audierit dic ecc̄ie ꝙ si ec
clesiā nō audierit sit tibi sic̄ ethni/
cus et publican⁹ Quo in loco fū/
datur iuridica ptās excōicādi vel
int̄dicendi ab ecc̄iasticis sac̄mētl.
et cōione fideliū rebelles ⁊ inobe
dientes ecc̄ie sicut vsus est apl̄s ⁊
idē hortat⁹ est ad tytū. iij. scribēs
hereticū hoiem post p̄mā ⁊ scd̄aꝫ
correptionē deuita Et sil̄e dixit p̄
me ad cor. v. Si q̄s frat̄ noiatur
inter vos ꝛc. sequit̄ Cuꝫ hmōi nec
cibū sumē Fūdat̄ rursus absq̄ oi
calūnia ponibili in hoc textu ple/
nitudo ptātl. gladij spūalis ⁊ exe/
cutio ei⁹ in ecc̄ia sup̄ quēlibꝫ xp̄ia
nū qui est fr̄ nr̄. etiāsi papa fuerit.
Nec accipiendū est hic. dic ecc̄ie. i.
pape Qm̄ xp̄us petro loq̄batur.
qui nō dixisset sibi ipsi Itē q̄z sb̄iū
ctum est pluralit̄ Quecūq̄z ligaue
ritis sup̄ terrā ꝛc. ¶ Deniq̄z si nō
hr̄et ecc̄ia talē ptātem et executō/
nem frustra dixisset xp̄us. dic ecc̄e
q̄z potuisset impune nō audiri. cō
tra illud qd̄ sequit̄ Si ecclesiā nō
audierit sit tibi ꝛc. Fūdatur etiā in
hoc textu nedū ptās exercēdi. sed
ptās diffiniēdi det̄minādi statuē/
di decernēdi. ꝯstituēdi p̄cepta le/
ges et canōes Procedēdi deniq̄z
cōn nō obediētes vsq̄z ad sñiam
excōicatiōis inclusiue. imo ꝑm ca/
nones nūc institutos. vsq̄z ad in/
uocationē brachij secularis. quia
dr̄ in textu ꝙ si ecc̄iam nō audiēit
ꝛc. Audire igit̄ debet ecc̄iam quili
bet frater nr̄ qui dicit ad deū Pr̄
nr̄ sicut explicat alibi xp̄us Qui
vos audit me audit. Confirmās
hāc sñiam. statuta et practicata i
hoc sacro Constañ ꝯcilio preser/
tim vi Aprilis anni M.cccc.xv. in
sessione publica Cuius inter cete
ra sunt hec decreta duo prima:
Et primo declarat ꝙ ipsa in spū
sancto legitie cōgregata. genera/
le conciliū faciens. et ecclesiam ca
tholicam militantem representās

ptātez immediate a xp̄o habz cui
quilibz cuiuscūqz status vl̄ digni
tatis. etiam si papalis existat obe
dire tenetur in his que pertinent
ad fidez. et extirpationē dicti scis/
matis ac generalē refōrtiōz ecc̄ie
dei in capite et in mēbris ¶ Item
declarat ꝙ q̄cunqz cui⁹cūqz stat⁹
vel dignitatis etiāsi papal̄ existat
qui mādatis statutis. seu ordina/
tionib⁹ aut p̄ceptis hui⁹ sācte Sy
nodi et cuiuscūqz alteri⁹ ꝯcilij ge/
neralis legitie ꝯgregati sup̄ p̄mis
sis. seu ad ea ꝑtinētibus. factis vl̄
faciendis obedire ꝯtumaciter cō
tēpserit. nisi resipuerit ꝯdigne pe/
nitētie subijciat̄. et debite puniat̄.
etiā ad alia iuris subsidia si opus
fuerit recurrēdo ¶ Cōcludit̄ autē
ex p̄missis ꝙ si ptās p̄dicta. sit ec/
clesie data ꝯciliū generale rep̄sen
tans ecc̄iam. habz illā. imo videt̄
ꝙ ecc̄ia vt sparsim ꝯsiderata non
hēt illā ptātem. nisi in q̄dā mat̄ia/
li seu potētiali. sed ꝯgregatio sua
et vnitio q̄ fit in concilio generali
dat ei formā sicut in alijs cōitati/
bus exēplū dari pōt Et fundat̄ p̄
dicta ptās ecc̄iastica iurisdictōis
in vnitate vel vnione tali. quēad/
modū notasse videt̄ eleuatus Au
gustinus ꝙ claues ecc̄ie date sunt
vnitati ¶ Veruntā hoc nō impe/
dit q̄n date sint petro tanq̄z mo/
narche. legitimis qz successoribus
suis p̄ncipalius tn̄ ecc̄ie Prio rōe
indeuiabilitatl. qz porte inferi non
p̄ualebūt aduēsus eā. nec deficiet
fides ei⁹ nō sic de papa. Secūdo
rōne regl̄abilitatl. qm̄ habz regu/
lare vsū ptātis papalis. nō sic ecō
uerso Tertio rōne multiplicitatis
qm̄ ecc̄ia ꝯtinet ptātem quālibet
ecc̄iasticā. etiā papalē nō sic papa
p̄sertim in extensione Quarto rōe
obligabilitatl. qm̄ ecc̄ia p̄t ꝯdere
leges obligātes et regulantes ec̄
ip̄m papā tā quo ad ꝑsonā q̄z re
spectu vsus sue ptātis Nō sic ecōn
p̄t papa iudicare totā ecc̄iam vel
vsū sue ptātis limitare. imo si pa/
pa condat leges et canōes videt̄
obs̄uandū illud qd̄ sn̄ialiter dicit
Aug⁹ Leges instituūtur cū ꝓmul
gant̄. firmant̄ aūt cū morib⁹ vten
tiū a ꝓpbant̄ ihoc eni dicit̄ ad re/
p̄mendū p̄sumptionē quorundaz
sūmoꝝ pontificū. vel eis adulan
tiū. qui vident̄ voluisse debē ser/
uari pro regl̄a imutabili de papa
respectu cuiuslibet ꝓuincie vel to/
tius ecc̄ie Qd̄ placuit p̄ncipi legl.
habz vigorez. q̄si nullū superesset
examē sup̄mū Addita est v̄o pro
inobedientiū coertione. penal̄ ex/
cōicatio Et sūt qui dicūt penam
hanc esse vltimaz quam infligere
possit ecc̄iastica ptās iurisdictōis
ex institutiōe xp̄i sola p̄maria sic
ꝙ nō extendit̄ ad incarcerationē.
nec vt aliq̄s adiudicet̄ morti vel
flagello corpali sed facit hoc ec/
clesiastic⁹ dū facit. ex ꝯcessione p̄n
cipum quemadmodū multam ob
eorum deuotionez iurisdictionis
tēporalis auctoritatē clerus acce
pit que nihilominus iurisdictio
vel cēsura dicit̄ spiritualis sicut et

ecc̄iasticoꝝ bona tpalia. ꝓpter de
dicationē et aplicationē ad eos
qui ministrāt ecclesie sicut panes
ꝓpōnis. p̄micie et decime. vasa in/
sup tēpli vestes et sil̄ia dicebātur
in lege veteri sacra vel sancta. sic ⁊
noua lex hoc retinet Ac ꝓinde cō
surgit. ꝙ ecc̄iastica censura quaꝫ
xp̄us cōtulit ⁊ ꝓmulgari voluit
vbi p̄us Mat. xviij. ꝯn̄ter post do
tationē ecc̄ie in bonis tpalib⁹ ap
plicata est ad defensionē coerciuā
volentiū vendicare sibi. vel impe/
dire tpalitatem hmōi per excōica/
tiones videlꝫ et interdicta que pe
na vel censura videt̄ p̄mitus insti
tuta cōtra ptinaces scismaticos
et hereticos et alios incorrigibi/
biles viciosos Cui legi tanq̄ꝫ di/
uine et naturali papa subijcit̄. sic̄
et frater est. potens delinquere.
Hec aūt aplicatio. gladij spūal̄.
ad defensionē tēporaliū. si confu/
sionē magnā in ecclesia. si vilipen
sionē vel ꝯtemptū euāgelice hui⁹
censure sue que est excōicationis
gladius extreme formidabilis Si
deniq̄ꝫ laqueos aiabus multorū
magis q̄ꝫ salutē spūalem induxe/
rit vel inducat experientiā testem
voco Itaq̄ꝫ sicut tpalitas addita
est ecclesie pro dote sua. videri po
test aliq̄bus ꝙ ad eius defensiōm
sil̄iter addere suffecerat aduersus
impetitores penā vel cēsurā tpa
lem vt est mulctatio pecūiaria vel
corpalis detentio vel arrestatio
bonorū ꝓpriorū.

Cōsideratio. v

Potestas ecc̄iastica iurisdi
ctōnis in foro interiori q̄
ñ ē ꝓprie coerciua. ꝫ magl.
spontanea quo ad subijcientes se
eisdē. est ptās ecc̄iastica sup corp⁹
xp̄i mysticū illumiando et pficien
do ip̄m p doctrinā ⁊ sac̄mentorū
ministrationē et purgādo p bap/
tismi et p̄nie sac̄mēta Aduertē
dū est itaq̄ꝫ ꝙ hec ptās iurisdictō
nis q̄ radicalit̄ fūdat̄ in ptāte or/
dinis sacerdotal̄ et epālis. duꝫ in
sua generalitate ꝯsiderat̄. respicit
multipl̄r corp⁹ xp̄i mysticū. qd̄ ē
fideliū ecc̄ia. q̄s fideles optꝫ ꝑm
tres actus hierarchicos regere q̄
sūt ꝑm dionysiū. purgare illumia
re. et pficere Purgare p inflictiōꝫ
penalē excōicationis vel int̄dicti.
si rebelles inueniant̄. qd̄ spectat
ad iurisdictionē coerciuaꝫ de qua
p̄dictū est. q̄ꝫuis hec purgatō fiat
p baptismū et p sac̄mentaleꝫ ab/
solutionē. nō tn̄ coerciue Oportꝫ
insup illmiare. p p̄dicatōeꝫ et do/
ctrinā Optet demū pficere p alio/
rū sac̄mētoꝝ ministratiōꝫ Porro
talis ministratio sacr̄oꝝ nō hꝫ ꝓ
mat̄ia debita res solū insēsibiles
ꝓut est in ꝯsecratione corpis xp̄i
vbi ꝓ mat̄ia debita req̄rit̄ ⁊ suffi
cit panis triticeus et vinū Nec re
fert quo ad ꝯsecratiōis nc̄itatē. si
panis sit ip̄ius ꝯsecrantis vel al/
teri⁹ Secus est in ministratiōe sa
c̄ramentoꝝ vbi requirit̄ ꝙ psona
cui fit ministratio sit ministranti

subdita p̄terq̄ꝫ i baptismo qd̄ ē nc̄i
tatl. sacr̄m n̄ itēabile Silr̄ in sacr̄o
ꝯfirmationis et ordis q̄b⁹ indele
bilis caracter imp̄mit̄ inde sufficit
de nc̄itate sac̄mēti. nō tn̄ precepti
sb̄iectio volūtaria suscipiētis hec
sac̄mēta ab illo qui ꝯferre p̄t illa
peccāt tn̄ dans atqꝫ suscipiēs. si n̄
assit subiectio per sup̄iorē ordiata
Sec⁹ aūt est in pn̄ie sacr̄o. vbi de
nc̄itate sacr̄i et p̄cepti req̄rit̄ p̄di/
cta duplex sb̄iectio. iux̄ cōiorē do/
ctoꝝ sn̄iam. sic ꝙ alicui nō dat̄ ab
solutio etiāsi dari tēptet̄. qꝛ mate/
ria deficit. q̄ est pc̄cor sb̄dit⁹ Sub/
ditus inq̄ꝫ nedū voluntaria subie/
ctione. ꝫ aliena sup̄ioris auc̄te.
Hoc rite statuit prim⁹ legislator
xp̄s. hoc ecc̄a sic elucidauit ꝛ tradi
dit. ne ꝯfūderet̄ ecc̄iasticū regimē
et ne hierarchic⁹ ordo quē tradit
dionysius talē esse. vt infima r̄du
cant̄ ad sup̄ma p̄ media turbaret̄
Videre est igitur q̄admodum
ptās hec ecc̄iastica iurisdictionem
q̄ndā exigit cui ꝯuenit ꝙ libēa sit
et spōtanea. vere vel interp̄tatiue
circa p̄sonā in quā exercet̄ hec iu/
risdictio. aut saltē ꝙ nō feratur in
inuitū Quis eniꝫ dicēt ꝙ aliquis
inuit⁹ vel baptisat̄. vel ꝯfirmatur
vel absoluit̄ in foro ꝯscie. vl̄ ordi/
natur. et ita de reliq̄s? Hinc est ꝙ
papa qui nulli p̄sone p̄ticulari sb̄/
est. vt coerceri iuridice possit in ex
teriori foro. subest tn̄ quo ad iuris
dictionē hāc annexā ordini sacer/
dotali ꝯfessori suo. et ordinatori
suo. si ātea sacerdos nō fuerat vn̄
et ab hostien̄ ꝯsecrat̄ ep̄o q̄ mior
est Proficit aūt sup̄ modū. tl̄is
distinctio duplicis iurisdictōis co
erciue. s. et nō coerciue. cui⁹ ignorā
tia vel inaduertētia gignit ꝯfusio
nē apd̄ aliq̄s infinitā Nā cū vsus
doctoꝝ cōis hēat dicere ꝙ ptās
ordinis. eq̄lis est in oibus sacēdo/
tib⁹ et p̄latis. accipiūt ꝯn̄ter occa
sionē erroris. ꝙ quilibet sacerdos
possit quēlibet absoluere. possit p̄
dicare nō miss⁹. possit eucharistiā
ministrare Inuenim⁹ aūt ꝙ hec
iurisdictiōis ptās p̄missa ē ap̄lis
an̄ passionē xp̄i Mat. xviij. Amen
dico vob̄ q̄cunqꝫ alligaueritl. sup̄
terrā. erūt ligata et in celis ꝛc. Et
p̄missa fuit petro Mat. xvi. Tibi
dabo claues regni celoꝝ Sed p⁹
resurrectionē suā collata est ap̄lis
qn̄ insufflās in eos dixit Accipite
sp̄m sc̄m quoꝝ remiseritis pc̄ca re
mittūt̄ eis ꝛc. Jo. xxi. Et ibid̄ vltl.
dictū est petro Pasce oues meas
Addita est seu poti⁹ ꝯfirmata po
testas p̄dicādi. cū ptāte ꝯferendi
baptismū vel poti⁹ iā date ptātl.
executio iussa est Mat vltl. Eūtes
in mundū vniuersū. p̄dicate euā^m
om̄i creature baptisantes eos in
noie p̄ris et filij et sp̄ūssc̄i. Vn̄ lꝫ
in casu nc̄itatis. q̄libet viator ba/
ptisare possit. ꝫ tn̄ faciūt ex officō
vel ecc̄iastica ptāte soli sacēdotes
Huic aūt ptāti iurisdictōnis q̄
in latitudine sua ꝯsiderata. neduꝫ
ad sacr̄m pn̄ie. sed ad aliorū sac̄/
mētoꝝ ministratiōeꝫ. et ad p̄dica
tionē extendit̄. ānexa est ptās ius

seu facultas. accipiēdi vite nc̄aria Mat. x. et Luc̄. x. qd̄ apl's ɔfirmauit. i. cor. ix. qz dign' est oparius mercede sua ¶ Cōsequent̄ fundat̄ in hac ptāte sumendi vite nc̄aria. rōnabilitas dotatiōis ecc̄iastice. loco decimaꝝ et primiciarū legis ātique Deniqꝫ ptās faciēdi miracula etsi videat̄ ānexa fuisse ꝑ xp̄z licentie p̄dicandi v̄bū dei. qn̄ misit discipl'os ad p̄dicādū et dixit eis Infirmos curate. demonia eiicite ꝛc̄. Nihilomin' videt̄ hec ptās donū gratis datuz. ɔuenire potens cuilibz ex fidelib'. ꝓut ad edificationē ecc̄ie iudicabit expediēs sp̄s sc̄us q̄ distribuit singulis ꝓut vult

¶ Cōsideratio. vj.

Potestas ecc̄iastica cōsiderari pōt et debet triplicit̄ Uno mō fōrliter in se et absolute sine respectu Alio modo materialit̄ seu respectiue ꝓut applicat̄ ad hanc vel illā ꝑsonā. iure legitio. qd̄ cōiter fit ꝑ ɔsecratōez et electionē. qz sicut dicit apl's Nemo sibi assumit honorē ꝫ qui vōt̄ a deo tanqꝫ aarō Ptās hec dicit̄ institutio ministroꝝ tam actiue qꝫ passiue Cōsiderat̄ tertio mō quo ad exercitiū vel executionē. qz frustra est potētia ꝑm ph̄m si non habeat actū Proficit hec ɔsideratō que distinguit et resoluit modos loquēdi varios. tā theologoꝝ qꝫ canonistarū de ecc̄iastica ptāte cuius resolutiōis ignorantia. vel inaduertentia. falli plerūqꝫ facit et fallē qm̄ alit̄ loquēdū est de ecc̄iastica ptāte. dū in se ɔsiderat̄ fōrlr et absolute Alit̄ dū cōsiderat̄ materialit̄ seu respectiue. Alit̄ dū ɔsiderat̄ q̄ ad exercitij vsū vel executiue sic̄ infra docebit̄ ¶ Notemus p̄terea modos eēndi in q̄s in metaphysica posuit Arist. quorū inaduertētia facit oberrare quosdā dū inq̄rit̄ In quo vel in q̄bus sit plenitudo ecc̄iastice ptātis Un' mod' eēndi in est sicut ꝑs integralis in suo toto Ali' sicut totū integrale in suis ꝑtib' Terti' sic̄ spēs in genere Quart' sicut gen' in specie Quint' sicut fōr in mat̄ia. que fōr t̄plex est. eēntialis accn̄talis et mathematical' Sext' sicut effect' in sua cā efficiēte. dirigēte vel regēte vt regnū est in rege. Septim' sicut ordiata in finē sūt in suo fine. quēadmodū v̄tus in btitudine Octauus sic̄ locatū in loco ¶ Ex q̄ ꝓtinus distinctiōe manifestū est ꝙ ꝫ q̄druplex gen' cāe q̄druplex repit̄ et adaptat̄ mod' eēndi in. licz addant̄ et alij Subiūgam' iteꝝ distinctionē de vsu ptātis ecc̄iastice Est eni vsus aliq̄s licit' et ratus. Est vsus illicit' et ratus Est vsus licitus et nō ratus Est vsus illicit' et irritus Ex^m p̄mi dū sacerdos ɔsecrat vel absoluit cū circūstantijs oībus ad h̄ req̄sitis de nc̄itate. vel sacr̄i vel p̄cepti Exēplū sc̄di dum sacerdos ɔsecrat in pcc̄o mōrli vl' cū trāsgressione p̄cepti Exemplū tertij dū sacerdos q̄ntū in se ē bō fide et intētione credit absoluere

cōfitentē sibi. vtens in hoc bñ cla
uibus. qui ɔfitens qꝛ mentit̄ in ɔ/
fessione sua. vel obicē secreto pōit
nequaq̄ absoluit̄. Exm q̄rti in ca
su p̄ori si sacerdos sciēter q̄rit vti
clauibus erga aliq̄. cuius fictionē
agnouerit. et qui nequaq̄ sibi sub
iectus est ¶ Colligit̄ ɔñter alia di
stinctio valēs ad intelligentiā pre
missoꝝ et sequentiū duꝫ queritur
an ptās ecc̄iastica sit eq̄lis in oib⁹
Quia q̄rit̄ de ptāte vl̄ fc̄i vl̄ iurl.
Facti sic ꝙ dum attēptat̄ fieri. fit
siue bñ siue male Juris vēo dū bñ
fit iux̄ iā allegatū Id possum⁹ qđ
de iure possum⁹ ¶ Redit autē hec
distinctio ad alterā p̄tactā de nc̄i
tate duplici in ɔsecratōne corpis
xp̄i Qm̄ altera est sacr̄i Altera est
p̄cepti Et hec silr̄ distinctio p̄t ex/
tendi ad ecc̄iasticā ptātem super
corp⁹ xp̄i mysticū. q̄ ad ministra/
tionē sacr̄oꝝ q̄ caracterē imp̄mūt
sicut sūt baptism⁹. ɔfirmatio. ⁊ or
do. qm̄ sicut in ptāte ordis super
corp⁹ xp̄i verū sufficit aliq̄d de ne
cessitate sacr̄i. qđ nō sufficit de ne
cessitate p̄cepti qꝛ peccat qui cōn
vel p̄ter ordinationeꝫ ecc̄ie conse
crat. Sic inuenim⁹ i ptāte ecc̄iasti
ca sup corp⁹ xp̄i mysticū. p̄sertim
quo ad ministrationē triū sacr̄oꝝ
q̄ dicta sūt ¶ His distinctionib⁹ ⁊
aliis que p̄dicta sūt attētis. possꝫ
statim inuestigari q̄d et in quo sit
plenitudo ecc̄iastice ptātis Nihilo
min⁹ ātea iux̄ p̄orē distinctionem
trimēbrē. tres assignabim⁹ cōside
rationes septimā.
octauā. ⁊ nonā

Cōsi. vij.

Potestas ecc̄iastica si consi
deret̄ in se fōrlit̄ et abso/
lute ip̄a est inuariabilis. et
eadē a p̄ncipio nascentis ecc̄ie vs/
q̄ in finē p̄seuerat ¶ Ecc̄ia siq̄dez
dū sic ɔsiderat̄ in suis p̄tib⁹ essen/
tialibus et p̄manētib⁹ q̄ sūt papa
tus cardinalat⁹. p̄riarchat⁹ archi
ep̄atus. ep̄atus sacerdotiū. habet
integrari ex his oibus. sic ꝙ abla
ta penit⁹ vna tali ptāte. iā nō ma
neret ecc̄ia ꝓut a xp̄o seminaliter.
et velut in q̄dā germie suo. p̄fecte
fuit instituta. vt si papat⁹ per ima
ginationē p̄scindat̄ a reliq̄s ptāti
bus inferioribus. id qđ sup̄est nō
dr̄ ecc̄ia Proptēa q̄rere si papal̄
auc̄tas sit maior q̄ ecc̄ia vel ecō/
uerso. redit in idē acsi peteret̄. nō/
ne totū mai⁹ est sua p̄te. vel p̄s mi
nor suo toto ¶ Proinde sequit̄. ꝙ
si generale ɔciliū repñtet vl̄em ec
clesiā sufficient̄ et integre. nc̄e ē vt
includat auc̄tez papalē. siue papa
sit siue desierit esse p̄ mortē nat̄alē
aut ciuilē Sic dicim⁹ de potestate
rhōne ecc̄ie vel sacri collegij Sic
de ptāte ep̄ali sic de sacerdotio
qđ est ptās curatoꝝ qui sūt in ec/
clesia p̄lati miores ¶ Si vo vellet
aliq̄s curiosus inquirē. q̄liter hēt
fieri talis abstractio ptātis ecc̄ia/
stice Etsi sit aliq̄đ vl̄e. reale speci/
ficū et q̄ditatiuū. p̄ter oēz opatō
nem intellect⁹. sicut inq̄rit̄ de aīali
tate. et humanitate. remittim⁹ ad
metaphysicā Cōcedim⁹ itaq̄ ꝙ
abstrahētiū nō est mendaciū p̄m
Aristl. licet negauerimus hec vl̄ia

realia. sicut nec mathematici men
tiunt. siue puncta sint realit siue nō
Vñ dicim⁹ q̄ntū nob hic satis est
q̄ vl̄itas est in opatiōe ⁊ abstra/
ctione quā facit intellect⁹. ex rerū
singulariū exteriori ɔgnitiōe vidē
do q̄lit ipe res ad inuicē cōueniūt
vel dr̄unt eēntialit vel accn̄taliter
vt q̄ q̄libet hō ɔuenit eēntialit in
hoc cum altero q̄ est aial rōnale
qd intellect⁹ attendens. abstrahit
innata sibi v̄tute. silitudinē hāc. q̄
nō ē extra nisi singularit in singul
hoibus. ⁊ denudat eā a loco. a tē
pore. et ab om̄i generalit accn̄tiū
ɔfusione. et ita remanet vl̄is ⁊ ab
solut⁹ cōceptus hois in aia. q̄ ni/
hilomin⁹ originat ex rebus ad ex̄
singularib⁹ Sic de ecc̄iastica ptā/
te sentire possum⁹. dū in se fōrliter
et absolute ɔsiderat Om̄es eni sa
cerdotes ɔueniunt in sacerdotio.
oēs ep̄i in ep̄atu et ita de reliquis
¶ Queret forte aliq̄s quo pacto
ecclesia rhōna dicat eadē isto mō
cū ab initio fuerit petr⁹ in anthio/
chia Rn̄sio facil ē si fiat abstractō
tal a ɔnotatione loci. et dicam⁹.
q̄ ecc̄ia rhōna est illa diocesis p/
uincia vel sedes. q̄ peculiarit hēt
regi p auc̄tē papalē. et eam ɔple/
ctitur Sic veritatē habz vulgata
vox. vbi papa ibi roma Nec in du
biū verti debz q̄n isto mō rhōna
sedes ⁊ ecc̄a. sit caput. mr̄. ⁊ mgr̄a
ceterar̄. qz supremā petri ptātem
includit.

¶ Cōsideratio. viij.

Potestas ecc̄iastica ɔsidēa
ta respectiue et q̄dammō
materialit put applicatur
ad h̄ vel illud suppositū dici p̄t va
riabilis. et auferibilis in casib⁹ mlt/
tis Hoc pspicuū est q̄tidie duz fi
unt imutationes. nūc p nouā ɔse
crationē nūc p nouā electionē vel
institutionē ministroꝝ Ita ɔn̄ter
dicere possum⁹ de ptāte papali q̄
mutabilis est ⁊ auferibilis p mor
tē naturalē sicut ɔstat vl̄ per ciui/
lem videlz p depositionē. saltez q̄
ad plenitudinē sue iurisdictionis
q̄ depositio qualit et ex q̄b⁹ caus
fieri possit lati⁹ in alijs opusculis
apertū est ¶ Vñ sicut papa renū/
ciare pōt papatui. et dare libellū
repudij ecc̄ie etiā sine culpa ipsius
sponse Licet h̄ facere non debeat
sine cā Sic ecc̄ia pōt hūc vicariū
sponsi sui dimittē. ⁊ ei libellū r̄pu/
dij dare etiā sine culpa sua licz nō
sine cā Exēplificauim⁹ al's in sex
casib⁹ in q̄bus verus papa depo
ni p̄t ex culpa sua. etiā vbi nō esset
realit hereticus ad intra q̄zuis ad
extra talis iudicaret Exēplifica/
uimus in alijs sex casib⁹ q̄bus de/
poni pōt papa sine culpa sua licz
nō sine cā. etiā p̄ter liberā ei⁹ cessio
nem Tractatul⁹ intitulari pōt de
auferibilitate pape ab ecc̄ia et in/
cipit Veniēt aūt dies cū auferet
ab eis spōsus. ꝓpterea breuitatis
amor hic ista nō repetit Verū po
testatez hanc ecc̄iasticā q̄ respicit
institutionē ministroꝝ ecc̄ie a sū/
mo vsq̄z deorsum. cōfūdit magna

caligine cupiditas ābiciosa q̄rēs
que sua sūt et q̄ crescentib' bñficō
rū dotationibus impudent̄ excre
uit Ita vt vix discerni mō possit.
q̄d ex p̄maria institutiōe xp̄i. vl' in
uariabili iure d̄ino tenendū sit in
hmōi ministroꝝ ordinatione Mi/
ra siquidē q̄ ad vsum talis ptātis
varietas incessit. q̄ ex cronicis sū/
moꝝ pontificū ⁊ ex tenore genēa
liū ꝯcilioꝝ decretaliū et decretoꝝ
se oñdit Nec est opusculi pñtis. ꝑ
hec oia discurrē ¶ Sed dicamus
hic alit̄ esse discernēdū in ecc̄iasti/
ca politia. dū est ordinata cōplete
sub q̄dā explicatiōe ꝑfecta et nūe
rosa mēbroꝝ suoꝝ in ministris. ꝑ
stat'. gradus et officia Aliter dū
ab initio firmata est ecc̄ia in mag̃
tā ecc̄iasticoꝝ q̄ꝫ fideliū paucita/
te. velut in q̄dā seminario. vel ger
mine seu botro Potuit eni tūc rō/
nabilit̄. sup̄m' ille pontifex petrus
hr̄e facilit̄ pñtiā ꝯcilij general'. sic̄
in electiōe mathie et cessatiōe lega
liū Potuit et instituere ministros.
per diuersas ꝓuintias et loca de
mādato suo sicut ad eum facilis
patebat access' Nec vigebat aua
ricia quia p̄mi p̄mo petebant̄ ad
mortē. q̄ om̄ia cessāt in hac taꝫ co
piosa fidelium multitudine post
tot iura tot leges tot decreta et
decretales summorū pontificum
et generaliū ꝯcilioꝝ editas ad re
gendā felicit̄ ecc̄iam. ¶ Suppetit
hoc loco ꝯueniētissime cōsiliū Je/
tro datū moysi exo. xviij. quod sic
habꝫ Stulto labore ꝯsumeris. tu
et ꝓplus tuus qui tecū est. vltra vi
res tuas est negotiū: solus illd̄ su/
stinere nō poteris Sed audi v̄ba
mea et ꝯsilia mea. et erit dñs tecū
Esto tu ꝓplo in his. que ad deū ꝑ/
tinēt vt referas que dicunt̄ ad eū
ostēdas qꝫ ꝓplo cerimonias. et ri/
tum colendi. viā qꝫ ꝑ quā ingredi
debeāt et opus q̄d facere. ꝓuide
aūt de om̄i plebi viros potētes ⁊
timentes deū. in q̄bus sit v̄itas. et
qui oderūt auariciā. et cōstitue ex
eis t̄bunos ⁊ centuriones q̄nqua/
genarios et decanos. qui iudicēt
ꝓplm in om̄i tp̄e Quicq̄d autē ma
ius fuerit referāt ad te. et ip̄i faci/
liora tm̄mō iudicēt. Leui' q̄ꝫ tibi
sit ꝑtito in alios onere. Si hec fe/
ceris implebis imꝑiū dei. et p̄ce/
pta ei' potueris sustinē. ⁊ ois hic
ꝓpl's r̄uertet̄ cū pace loca sua Qui
b' auditis moyses fecit om̄ia q̄ ille
suggesserat ¶ Edocemur ex hac
scp̄tura calamo dei scp̄ta de mlt̄l.
Spēalit̄ ꝙ si moyses loquēs deo
familiarit̄ sic̄ amic' ad amicū. obe/
dienter audiuit ꝯciliū gentilis ho
minis in regimine totius synago
ge. q̄nto magis debꝫ hoc sūmus
pontifex ad dictamē totius ecc̄ie
vel generalis cōcilij suo nomie ¶
Rursus si iudicia minora reꝓbāt̄
in moyse videam' in sūmo ponti/
fice. et curia sua q̄d de tot ꝓphanis
simis et indignissimis causaꝝ et li
tigiorū cōtinuis et anxijs occupa
tionib'? ¶ Quid de bñficiorū q̄/
rūcunqꝫ etiā minoꝝ collatiōibus
et signationib' manu pape Quid

de ānatarū exactionib⁹ Quid de innumeris silibus dicendū iudicabitur relicta omī cura solicitudine vel studio de omī eo qđ spūale ē. qđ diuinū est. qđ deniq; fidē ɔcernit. et religionē xp̄ianā Concludim⁹ tandē ex dato moysi cōsilio et p̄cepto legis deut̄ xvij. et ex institutōe xp̄i Ma. xviij. ꝙ nulla fuit acten⁹. nec erit in posterū ꝑniciosior pestis in ecc̄ia. q̄ꝫ omissio generaliū ɔcilioꝝ et ꝓuintialiuz vel in re ip̄a vel auc̄te Auc̄tas itaq; nulla erit. si solus sūm⁹ pōtifex omīa velit inferioꝝ ecc̄iasticorū vsurpare institutiōes iura. stat⁹. gradus et officia Meminerit itaq; sūmus pontifex. datā sibi a deo ptātē supremā in ecc̄ia ad edificationē ei⁹ ꝓut sapiēs iudicabit Judicat aūt sapiēs de ptātis vsu variabilit̄ inuariabilis exn̄s. sicut est generale ɔciliū. et h̄ ꝓ tp̄m. locorū. reliq̄ꝝ q̄ circūstantiaꝝ diuersa q̄litate. Teneat̄ ergo suū iudiciū. ꝛ maneat ecc̄iastica policia optimo regimine. quale fuit sub moyse gubnata. qm̄ mixta fuit ex t̄plici policia Regali in moyse Aristocratica in lxxij. senioribus. et in tymocratica dū de ꝑplo et singulis tribub⁹ sub moyse rectores sumebant̄ ¶ Sed opponūt plimi nolētes ad ordinarios remitti ministroꝝ ecc̄iasticorū institutiōes neq; per electionē. neq; ꝑ collationē Exptū est inquiunt ꝙ turbarēt omnia. venderent dissiparēt. ꝑtim cupiditate carnali. ꝑtim seculari ptāte tracti. de literarū q̄z studijs actū esset Uez in ꝓmpto est rn̄sio. corrigerz sūmus pōtifex abusus hmōi. ꝛ auc̄tis seueritate sup̄ma. vigilant̄ adhibita. poneret aspera in vias planas deponeret potentes intrusos de sede. et exaltaret humiles. sine p̄ce vel munere Hoc est eni architectoris officiū Dū vero peccat in his sūmus pontifex q̄s ministroꝝ corrigere. vel p̄sumet vel poterit? Dices ꝙ hoc poterit generale conciliuz Vide qꝛ nec crebro. nec faciliter habet̄ Vix eni statuit libēter aliq̄s sibi correctionis iudiciuz Deniq; si ꝓpter abusus ordinariorū in ministroꝝ institutiōe putēt aliqui sublatū esse ab eisdē hoc exercitiū. silem in papa rōnem. ꝙ ab eo debeat vs⁹ tolli nūc inueniri dr̄ ab alijs. maxie dū recipit ānatas qm̄ ex hac copula q̄ꝫdiu ꝑseuerauerit orie̅t ineuitabiliter. leprosa pestis symonie inficiēs sua contagione. nedū caput. sed pene singl̄a ecc̄ie mēbra Supest vt apponatur sicut apponi queritur in refōrtōne prouisio

Cōsideratio. ix.

Potestas ecc̄iastica si ɔsideretur quo ad vsū vel exercitiū. illa mutabilis est et multiplicit̄ variabilis ¶ Hec cōsideratio cū duab⁹ p̄cedentib⁹ soluit protin⁹ q̄ōnem hanc. Si ptās

ecc̄iastica sit imediate a deo. vel mediate ab hoibus Naz ɔsiderā do ecc̄iasticā ptātem p̄mo mō. cō cedēdū est absq; vlla dubitatōne ꝙ illa fuit et est immediate a deo homie xp̄o. sic ꝙ a nullo altēa fuit instituta Nec congregatio totius vniuēsitatis hoim. secluso xp̄o potuisset sibi ptātem hmōi instituere q̄admodū potuit vel posset instituere sibi ptātem impialem super om̄es. ptātem regalē. ptātem ducatuū. comitatuū et baloniaruz ⁊ ita de reliquis ptātibus pure secularibus Nō aūt potuisset sibi instituere sacerdotiū. nec papatū sicut habet ecc̄ia Nec similit̄ destituere. sicut nec mutare legē xp̄i. que mutatio sequit̄ de nc̄itate ꝓut arguit Apl's. ꝙ translato sacerdotio nc̄e est vt legis translatio fiat. Si vēo ptās ecc̄iastica ɔsideret̄ scdo mō tūc in p̄ncipio nascentis ecc̄ie collata est immediate a deo tā petro q̄ apl's et discipulis. q̄bus immediate xp̄us ɔtulit sacerdotiū sup corp' suū verū et sup mysticū. vñ et apl's dic̄ se recepisse euāgelium nō p hoiem. et sil'r mysteriū ⁊ ministrationē corpis xp̄i Ego inq̄t accepi a dño qd̄ et tradidi vobis ꝛc. Et ita ɔñter ꝓbabile est ꝙ sicut xp̄us imediate ɔtulit hāc ptātem p̄mit' suis apl's et discipulis aplicādo. s. eam istis et nō alijs. sic ⁊ imediate ɔcessit vsū. actū vel exercitiū. qr dans fōrm dat ɔñtia ad formā Dicim' tādē his nō obstātibus vl'ita se hñtib' ꝙ successores petri et alioꝝ apl'oꝝ de cōi lege. secluso miraculo. vel noua r̄uelatione. fuerūt et sunt instituti mediate p hoies. vt p ɔsecrationē et electionē vel aliā institutionē Vsū sil'r vel exercitiū receperūt atq; recipiūt mediate. per hūanū mysteriū vel ɔcessionē Et forte quo ad vsū vel exercitiū ptātis ecc̄iastice. sic euenit ip̄is etiam apl'is et discipulis. ꝙ post imediatā ɔcessionez vtriusq;. s. ptātis. et vsus. factā a xp̄o postmodū crescēte numēo fideliū fuit ad tollendū scisma ⁊ ad exēplar dandū posteris. limitatio facta talis ptātis quo ad vsum ⁊ hoc per petrū summū pontificez de ɔsensu totius ecc̄ie p̄mitiue vel generalis ɔcilij. vt nō quilibz posset in quēlibet vti ptāte sua attenta xp̄i ordinatione primaria qua voluit ecc̄az suā regi p̄ncipalit̄ sb̄ vno. ⁊ ab vno monarchice sicut ē vna fides vnuz baptisma. et vna ecclesia. vnitate capitis. tā primarij q̄z vicarij. qm̄ iste est optimus p̄ncipatus. p̄sertim in spiritualib' ad cōseruationē vnitatis fidei ad quam obligantur omnes Non sic autem est de legibus ciuilibus ꝙ debeant esse similes et eedē apud omnes nationes propter varietatem morum et conditionum in diuersis prouintijs. Quid insuper gladius ecclesie spiritualis est videlicz excōicatio que p̄t extēdere se q̄ntūlibet in lōginq̄s nationes

Alīk est de gladio materiali Pro
pterea nō oportuit nec forsitan ex
pediuit. ꝙ in tpali ptāte essz vna
pseuerās monarchia p orbē vni/
uersū. sicut de spūali ptāte pōtifi'
institutū fuisse iure dīno primitus
in pīona petri Jo. vl. Pasce oues
meas put sci doctores et eccia te
nēdū tradiderūt ¶ Sumam' ex'm
materiale. ofōrme vt tradit dion
spūali qd inuenīk in sole. qui fons
lumis est. nō illuminatus ab alio
corpe sed illuminās Deinde sunt
aliq̄ que ab eo illuminank q onīk
illumināt. nōnulla vo q illuminānk
sed illuminādi vtute carēt. qm̄ in
ipis lux occūbit. ¶ Exēplū aliud
est in Angelica triplici hierarchia
vñ licet quo ad naturaz grām. et
gloriā. sit dlibet āgelus imediate
fōrtus a deo. nihilomin' quo ad
exercitiū actuū hierarchicoꝝ qui
sūt purgare illuminare et pficere.
tres pmi ordines hierarchisānt nō
hierarchisati ab alīs Tres medij
hierarchisantur et hierarchisant.
Tres infimi hierarchisank. et non
alios āgelos hierarchisant ¶ Pa
palis auctas suo mō cū cardina/
libus imitak triplicē pmā Alterā
vero mediaz. imitak Priarchalis
Archiepalis. epalis et sacerdotal'
auctas in h̄ ritib' subiectos sibi Q ō
dr̄ pter curatos. vel etiaz pter
solos titulares epos carētes ple
be Vltimi sūt instar tertie hierar/
chie. qui hierarchisank in ecca sed
nō alios auctiue hierarchisānt ꝙ/
admodū sūt ppli et simplices reli/
gioſi p̄m dionysiū.

Cācellarius Parisien

Cōsideratio. E.

Potestas eccastica i sua ple
nitudie ē fōzlik q subiectue
in solo rhōno pōtifice
Supponīk itaq; pmo ꝙ licz aliqs
possit eligi in papā nō sacerdos.
sic eligik aliqs in epm Jpe nihilo
min' appellari nō pt aut oz sum'
pōtifex nisi fuerit in sacerdotez q
epm osectus Et q̄uis ex electōe
posset aliqd iurisdictiōis hr̄e. non
tñ hz añ osecratiōz in epm pleni/
tudinē eccīastice ptātis tā ordis
q̄z iurisdictiōis vtusq;. qd ꝓspicu
um est ex ēminis ¶ Hic aūt cōsur
git equiuocatio nō modica pter
dños iuristas qui loqntes de plēi/
tudine ptātis papal' solū loq vi/
denk de ptāte iurisdictionis ex q
locutōe videk hec absurditas sed
ꝙ pure laic'. imo q femia possz eē
papa q hr̄e plenitudinē eccīastice
ptātis ¶ Supponīk insup ex tā di
ctis ꝙ ex institutiōe xpi nullus in
eccia oz dare vel suscipe gradus
hierarchicos qui sūt purgare illu
minare et pficere. si non inkueniat
vere vl interptatie auctas supmi
hierarche vel monarche in eccia
sca dei āten' in ea vitek ofusio et
optimo regimie gubnek ad exem
plar eccie triūphantis. pter qd
dicit Jo. in Apo. se vidisse nouaz
ciuitatē hrlm descendisse de celo
Et moysi dictū est Vide vt omnia
facias iuxta exemplar quod tibi
ostensum est in monte ¶ Supponi
tur rursus illud pbi ꝙ actiones

sūt suppositoꝝ Tandē ex his pre/
cedētibus possum⁹ describēdo di
cere Q plenitudo ptātis ecc̄iasti/
ce est ptās ordis et iurisdictionis
q̄ a xp̄o collata est sup̄naturaliter
petro sic̄ vicario suo et monarche
p̄mo ꝓ se et suis successorib⁹ legi/
timis vsq̄ in finē seculi. ad edifica
tionē ecc̄ie militātis. ꝓ ꝯsecutiōe
felicitatis et̄ne ¶ Dicit̄ in hac de/
scp̄tione sup̄naturalit̄. ad differen
tiā ptātum vel iurisdictionū. q̄ suc
cessorib⁹ petri potuerūt cōuenire
ꝑm leges hūanas ciuiles ⁊ politi
cas. vel dictamē iuris natural̄ qd̄
vult vt sup̄m⁹ in aliq̄ policia gau
deat multis honorib⁹ ⁊ p̄uilegijs
sup̄ alios vel ex spēali dotatione.
seu donatione p̄ncipū ⁊ aliorū se/
culariū vel tandē ex ip̄ius ecclesie
seu cōcilioꝝ generaliū fauorabili
ꝯcessione. sicut cōitas p̄fecta. suo
capiti nat̄aliter dare p̄t Cui⁹ con
cessionis vna fuit rō nō mala. q̄tl.
honoret̄ in interp̄tandis iurib⁹ et
emergētib⁹ q̄tidie dubijs circa re
gimē ecc̄iasticū qꝛ facilior ē recur
sus ad papā cum curia sua q̄ ad
ip̄m generale ꝯcilium Que cā mo
uit ab initio. reges instituere ⁊ eis
ptātem. leges ꝯdendi et interp̄tā
di tribuere ¶ Hanc aūt distinctio
nē nō attendētes aliq̄ putauerūt
om̄ia q̄ nūc sūmis pontificib⁹ cō/
ueniūt. ꝯpetere ex primaria xp̄i in
stitutione et imutabili iure d̄ino
qd̄ fl̄m est. qm̄ staret aliq̄ ee̅ veꝝ
papā et p̄fectū qui carēt actualit̄

multis talib⁹ p̄uilegijs et honori/
bus in q̄bus nō cōsistit plenitudo
ecc̄iastice ptātis. q̄lem in petro fu
isse descp̄sim⁹ et quā nullus hoim
p̄ter xp̄m imo nec ecc̄ia tota ꝯfer
re potuit ita nec auferre sicut in ꝯ
sideratiōe. vij. notatū est ¶ Cōten
dūt nūc aliq̄ pollētes lr̄is. q̄ post
institutas p̄ generalia ꝯcilia regu
las sup̄ electionib⁹ faciēdis. ⁊ bn̄
ficijs p̄ ordinarios ꝯferēdis iux̄
fūdatoꝝ intentionē q̄admodum
obseruat̄ de iure p̄ronatus apud
laicos. nequaq̄ licitum fuit pape
tales cassare regulas. p̄sertim ita
generalit̄ et passim p̄ reseruatio/
nes. et alit̄ sicut visum est a centū
ānis vel vltra Non licuit p̄terea
facere. tot et tales nō obstantias
eorū que ꝯstituta sūt in genēalib⁹
ꝯcilijs. quot. et q̄libus nō obstan
tijs vti solet passim in bullis suis.
adeo quidē vt Alexāder quintus
inductus sit in p̄tensis quibusdā
bullis ponere non obstantiā hui⁹
saluberrimi ac celebrit̄ obseruati
statuti Om̄is vtriusq̄ sex⁹. ¶ At
vero rn̄dent alij. nō ad originē ec
clesiastice potestatis positā a iure
diuino. tantūdē cōsiderātes. q̄ntū
respiciūt decretales cū glos̄ alle/
gationib⁹ cōcordātijs sine nūero
doctorū vni⁹ ad alteꝝ vt ouium
gregi mos est Respōdēt inq̄ per
vnicū verbū q̄ semp̄ intellexit cō/
ciliū generale. auc̄tē sūmi pōtifici.
exceptā esse in om̄i cōstitutōe sua
q̄licunq̄ Nimirū quia posuerunt

obseruantias

obseruantijs

De legib. et Sh. tuendis in pace

isti papalē auctem sup̄ ociliū. aut saltem nō imparē. Est aūt certum apud eos q̄ par in parē. et min⁹ in supiorē nō hz impiuz. Bñdi/ctus aūt de⁹ qui p hoc sacroscm Constañ ociliū illustratū diuine le gis lumie. dāte ad hoc ipm vera/tione pñtis scismatis intellectū. li berauit ecciam suā ab hac pestife ra. pniciosissimaq̄z doctrina q̄ sēp manēte. pseuerasset sēp scisma nu tritū ab ea. Declaratū nempe de/cretū qz est q̄ et sine papa. genera le ociliū cōuocari. et a ocilio pa/pa iudicari certis casibus pōt. Qe insup habz auctem generale cōci liū pscribere leges seu regl'as p̄m q̄s plenitudo ptātis papalis non quidē in se q̄ semp eadē est sed in vsu suo moderāda regulanda qz est. Neqz putandū est insup con cilia genēalia sic excepisse papalē auctem in ostitutionibus suis. vt eidē pmitteret effrenis libtas ea destruēdi leuissime. que tanta gra uitate et digesta sapientū maturi tate odita sūt. Intelligit ergo pa palis auctis exceptio. facta p̄ut occurrens nēcitas. vel euidēs vtili tas postulabat. vbi p̄tūc recurs⁹ ad generale conciliū non patebat. Alioq̄n nō erat ibi vti plenitudie papalis ptātis ꝗ abuti plenissime. Utrū vero validū fuerit et ra tum quicq̄d ex abusu tali p̄cessit diffinire sub vna generalitate. nō audeo. Scio q̄ multa fiūt inique multa inexpedienē. multa in defōr/tionē eccie q̄ tū fca tenēt. Ceteruz

videt apponēda p B sacroscm ge/nerale ociliū talis declaratio per quaz appeat q̄ pacto auctas pa palis et q̄usq̄z ognoscat excepta. in ostitutiōib⁹ vel iā fcis. vt de no uo odendis. qm̄ vt aiūt. nō est ad p̄terita lex. Oim deniq̄z male ge/stozū p̄teritū. tp̄ib⁹ cassatio vel an nullatio neqz facilis neqz forte iu/ridica. et inexpediēs plane videt. Attēdant ꝗgl'e q̄ sequūt faciē/tes ad elucidatiōz p̄cedētū de le gū vt ostitutiōm inēp̄tatōe. Pri ma leges humane dant p̄m illa q̄ vt in plūbus accidūt. Qm̄ oēs ca/sus pticulares enūerare. et reme/diū spēalis legis apponē neqz pos sibile est hūano legislatozi. cū sint in infinitū variabiles. ꝗ nec expe/dit. Pter ofusionē fastidiosissimā imo et pplexā. q̄ ex illa multiplici/tate osurgeret. Erit aūt lex ꝗz ysi. honesta. iusta possibilis seruari. q̄ p̄m osuetudinē patrie. loco. tp̄i qz oueniēs. nēcia. vtilis. manifesta qz ne aliq̄d p obscuritatē in captiōe otineat. nullo p̄uato omodo. ꝗ p cōi ciuiū vtilitate oscp̄ta. Alia regl'a. leges hūane q̄ ferunt gene raliē pñt et dñt exceptionē recipe dū deficit rō legis. qm̄ videlicz le gislator si adesset. vel aliq̄ prudēs inērogatus. exciperet a generali cōstitutione casū particularē. qui taliter aut taliter occurreret. Hec autē exceptio multipliciter nomi/natur qm̄qz Epykeia. sicut ab ari/stotele. q̄ndoque Juris interpre/tatio. sicut a legistis. qm̄qz dispen/

satio sic a canonistis. quicq; bona fi/
des sicut a politicis. dicentibus bo
na fide esse vbi non sit aliquid vnum q ali/
ud agit. quicq; dicit equitas sicut ait
apostolus domino Omnia mandata tua equi/
tas. hoc est secundum equitatem implenda.
¶ Tertia regula Tripler inuenit
iuris interpretatio vel exceptio Que/
dam est iudicialis potentis. spectans
ad legislatorem et iudices quadmo/
dum dici solet Cui est condere eius est
interpretari Quedam est doctoralis
auctis. spectans ad illos quibus da
ta est auctoritas sumi pontificis licentia
interpretandi scholastice iura vel quisq; sup
his interpretandis. scientia pollet arte
vel expientia iuxta illud Cuilibz ex/
perto in sua scia credendum est. Et
iterum Unusquisq; bonus iudicat de quib/
bus nouit Quedam interpretatio est
ineuitabilis necessitatis. potest cave/
re circa quelibet. dum certitudinaliter
videt imminens periculum suum nisi vim
vi repulerit. et egerit contra genera/
lia verba legis. quo casu est sine cul/
pa apud deum. quis dolere debeat
qui incidit in hanc necessitatem Etsi do
cere potest legitis testionibus apud iu/
dicem humanum absolutus erit. aliter non.
quia apud illum idem est de illis qui non
sunt. et que non apparet. ¶ Quarta
regula Juris interpretatio. seu dispen
satio. vel exceptio quam est iudicialis
potentis hoc opatur. quod agens. contra
verba legis non punit apud homines
in exteriori foro Sed apud deum
in foro oscie. peccabit vterqz. scz
dispensans et cum qui dispensat. si tal
non fuerit qui dispensat. quem descipsit
rpsus fidelem q prudens fidelem ne omo
dum primum fauorem vel honorem quisuerit
derelicto domino vel contra bono. Pru
dens vt circumspiciat vnuiqz rem le/
gis. et legislatoris intentio ¶ Est
enim dispensatio. omensuratio seu dis
butio boni comis. quale est lex. ad sin/
gulos secundum legis intentionem. put
circumstantiarum varietas occurrerit
quam dispensatio si non fideliter q prudenter
fiat eam appellat Bernardus dissipa
tionem non dispensationem. intellige quam
ad deum et osciam. si hoc constiterit
aut ostare debuerit Tenet verbo fre
quenter apud homines secundum exteriora
iudicantes hec dispensatio si non conti
neat errorem apertum Put nisi fuerit
superiori lege prohibita. quod dicit p/
pter statuta fieri possibilia circa
papalis vsum potentis per generale
oscilium ¶ Quinta regula iuris int/
pretatio vel exceptio quam est doctoralis
auctis. releuat primum. non obedien
tes nudo legis verbo. tam quo ad
iudicia forensia. sicut est ab expen/
sis releuatio. quia in foro oscie q di
uino iudicio presertim duz sunt do/
ctores famati. plures et expti in
arte sua. et in morum honestate p/
bati Alioqn sepe metitur iniquitas
sibi. dum corrupta est pce vel prio
Excecant enim munera. etiam oculos
prudentiuz Etsi credit Aristotili
expientie verba loquenti Malicia
facit errare. nedum circa conclusio/
nes elongatas a primis principiis
sed in ipsismet principiorum mo/
ralium ianuis. quemadmodum reputa/
bat oliz latrocinium apud almanos

licitū. teste Julio de bello gallico
Ac pcc̄m innaturale et sordidum
apud rhōnos ꝑm apl̄m ad eosdē
Et ita de pl̄ibus hoibus dat. in
re ꝓbū sensū. pro varietate dāna/
tionis vicioꝝ ¶ Sexta regula Ju
ris interp̄tatio. vel exceptio. dispē
satō. simil̄r exigit dū fit altēo p̄di
ctoꝝ modorū iudicialit̄ vel doct̄/
naliter ꝙ habeat̄ duplex intuit⁹.
vnus ad bonū d̄inū et publicum
Alter ad ꝑticulare ꝯmodū illius
pro quo fit iuris interp̄tatio vel
dispēsatio Euenit itaq; sepi⁹ ꝙ dū
passim laxat̄ rigor legl. ex q̄dā vt
fingit̄ ꝯpassione. et misericordi cō
descensione ad aliq̄s ꝑticulares
positos sub lege deperit ex altēa
ꝑte stabilitas et vigor discipline.
qui vigor est p̄cipue in omni lege
seruādus Docuerūt hoc rhōni q̄
ꝓprios etiā filios occiderūt. qui i
se ip̄os rigorē legū suaꝝ exercue/
runt. quat. disciplina militaris. et
obediētia legalis inuiolata mane
ret ¶ Docent hoc fr̄es Carthuꝭ
qui sup esu carniū. vel nūq̄ vel ra
rissime dispensationē recipiūt. Ac
ꝑinde disciplina regularis. viget
apud eos que q̄ntum sit collapsa
apud religiōes quasdā alias pas/
sim dispēsationib⁹ vtentes videre
stupor et dolor est Sup qua re iā
Bernardi ꝓ tp̄e suo q̄rela nasce/
batur Quid mō dicendū putabi/
mus de tā facili vt appellāt dispē
satiōe ꝑ papā et p̄latos sup iura/
mentis licitis Sup votis rōnabi/
libus Sup imensa bn̄ficiorū pl̄a/
litate Super genēali cōcilioꝝ nō
obstātia Sup p̄uilegioꝝ et exem
ptionū cōe ius p̄uantiū ꝯcessiōe?
Quis oia dinumeraret ꝑ q̄ nunc
vigor ecc̄iastice. imo et euāgelice
discipline tota vere languit. emar
cuit. euanuit? Prouideat sup oib⁹
sacrosc̄m hoc Cōstañ ꝯciliū ¶ Fū
dat̄ in hac radice stabilitas legū.
ꝙ ꝯsuetudo est optia legū positi/
uarū interpres Ita si neq; iuri di
uino neq; naturali fuerit cōnria.
Fundat̄ et illud Aristl. politisātis.
Nō esse dandū p̄miū inuenientib⁹
nouas leges. q̄uis in se melior es
extiterint. qm̄ mutatō legū freq̄s
causat instabilitatez. neq; ꝑmittit
eas in ꝯsuetudis fixa radice robo
rari Hoc aniaduertāt qui ad oēz
motū capitis ad om̄e qd̄ bonum
agi fātasiatū fuerit condere sata
gunt nouas leges. penas penis
adijcere. q̄si sup oi re q̄ bona est si
fieret. bonū sit et expediēs legem
penalē addere. Nō eni res publi/
ca regit̄ ꝑ si ¶ Fūdatur in eadem
radice. rōnabilitas abolitiōis vel
abrogatiōis. q̄rundā legū positi/
uarū ꝑ oppositos mores sb̄ditoꝝ
qui versi sūt in naturā. ¶ Fundat̄
et rōnabilitas ꝑmissiōis q̄rundā
maloꝝ. nō vt a ꝓbent̄. sed ne pūi/
ta ruāt in deteri⁹ ¶ Fundat̄ ꝯ ius
p̄scp̄ionis puniētis. ne fiant incer
ta dn̄ia neglectores reꝝ ꝓpriarū.
ac iuste trāsferētes etiā apd̄ deū
et ꝯsciam tale dn̄ium in bōe fidei
possessorē et p̄scriptorē legitimū.

Cōsideratio.xj.

Potestas ecc̄iastica in sua plenitudine est in ecc̄ia hic in fine et sicut in regulāte applicationē et vsū hmōi plenitudinis ecc̄iastice ptātis per se ipaz vel p generale ɔciliū ipaz sufficiēter et legitime repn̄tans. Cōstat itaqz datā fuisse petro plēitudinē ecc̄iastice potestatis a xp̄o ad edificationē ecc̄ie sue sicut ɔformiter ad aplm ponit descriptio. Propterea loquit̄ Aug⁹ cū alijs q̄busdam. q̄ claues ecc̄ie date sūt. non vni sed vnitati. et q̄ date sūt ecc̄ie Et hoc ɔuenienter p̄t intelligi modis quos explicat cōsideratō. qm̄ claues date sūt ꝓpter ecclesiam et vnitatez ei⁹. tanq̄z ꝓpter finē Pōt etiā dici in ecc̄ia vel in cōcilio hec plenitudo ecc̄iastice ptātis neduz in se fōrliter. ꝫ alijs duob⁹ modis videlicet quo ad applicationē ad hanc vel illā p̄sonā Et q̄ ad vsuz regulandū. si fortassis in abusum verti q̄reret̄. Cōstat his t̄bus modis plenitudinez ecc̄iastice ptātis esse in ecc̄ia et in generali concilio tanq̄z in gerēte vices ei⁹ Et q̄dez de duplici mō/p̄mo ⁊ scd̄o. nō est difficultas Silr̄ nec de tertio si cōsiderem⁹ descp̄tionē plenitudis. ecclesiastice ptātis. vbi ponit̄ q̄ data ē ad edificationē ecc̄e. Cuz igit̄ sūm⁹ pōtifex hn̄s eam sb̄iectiue sit peccabilis. et possit hanc ptātem in destructionē velle ɔuertere Silr̄ sacrū collegiū q̄d ei datum est. et coassistit q̄si cōitas aristocratica. nō est in gr̄a vel fide ɔfirmatū. superest vt aliq̄ sit relicta inobliquabilis et indeuiabil̄ regula ab optimo legislatore xp̄o. s̄m quā possit abusus hmōi ptātis rep̄mi dirigi atqz moderari Hec aūt regula ē vel ecc̄ia. vel generale cōciliū Vn̄ cū mediū v̄tutis alr̄ non habeat̄ nisi ꝓut sapiens iudicabit. finalis resolutio. ad hanc sapiam. fiet ad ecc̄iam vbi est sapia indeuiabilis vel ad generale ɔciliū Hic fundant̄ ea multa que p hoc sacrū ɔciliū et cōstituta et practicata sūt Vt q̄ papa iudicari p̄t ⁊ deponi per cōciliū Q̄ eidē in regulatōne sue ptātis q̄ ad vsū subijcit̄. et sibi p̄t dici Cur ita facis. et ita de pluribꝰ q̄ recollecta sūt in illo s̄mone Prosperū iter faciet nob̄ deus Possum⁹ ad hāc ɔsideratione addere q̄ plēitudo ecc̄iastice ptātis. si ɔsideret̄ in sua latitudie. ipsa nō est in solo papa. nisi q̄dāmō fontalit̄. ptātiue et originalit̄ suo mō Hec eni latitudo ptātis ɔplectit̄ in se alias ptātes ecc̄iasticas collectiue. a sūmo vsqz deorsū Et est in eis plenitudo ecc̄iastice ptātis papalis tāq̄z ps integralis in suo toto. et ita nō est maior. vl̄ supior ad totā ecc̄iaz. sicut nec ps maior toto Si vero cōsideret̄ hec plenitudo in sua sup̄mitate. tunc absqz vlla dubitatiōe plenitudo ecc̄iastice ptātis papalis. supior ⁊ maior est ad reliq̄s sed iam illud q̄d reliquū est. nullo pacto p̄t constituere

generale cōciliū iuxta illud quod dictū est p̄us ꝙ generale ꝯciliū in sua rōne fōrli includit de nc̄itate. papalē auc̄tem siue papa sit siue n̄ sit. qꝛ si papa est et vult facere debitū suū de ꝯuocādo cōciliū certe debet auctorisari ꝑ ip̄m Si vero ꝑtinaciter renuit in destructionez ecc̄ie. iā tūc agendū est acsi nō eēt et remanet in ecc̄ia ptās se ip̄az ꝯgregādi. ⁊ sibi ꝓuidēdi ac ordinādi de ptāte papali. scd̄o et tertio mōis quo ad applicationem et ad vsum sicut de capl̄o et decano. vel de vniuersitate et rectore suo mō diceret̄ ¶ Sed occurrit difficl̄tas p̄ncipalis quid mortuo papa. vel eiecto. possit ip̄z ꝯciliū? ¶ Potest itaqꝫ p̄mo cōstituē sibi papā vnū mō solito ꝑ electionē dn̄oꝝ cardinaliū. vel alio mō per ꝯpromissuz vel ꝑ viā spūssancti. si ꝓbabil̄r ita sperareť posse fieri ꝙ omnes concordarēt in vnū Vel forte per expectationē d̄ini miraculi sicut fuit in electione mathie Et de hac prima ptāte ꝯcilij non est difficultas q̄n sibi possit facere caput vnum. Alia multa sūt q̄ papa mortuo vl̄ eiecto. p̄t exercere cōciliū ꝑ se ip̄m vel ꝑ organuz aliqd̄ vice oim q̄/admodū sepe practicatū ē in hoc cōcilio de diuersis sn̄ijs ⁊ decret. respiciētib⁹ exercitiū iurisdictōnis coerciue sicut in vocatiōe et depositione pape sicut in excōicatione et int̄dicto. relaxatione et absolutione factuz est in cā tridentina et Argētina. in q̄bus oibus introducitur sc̄a Synod⁹ loquens. decernens. diffiniēs Sic inuenit̄ in primis cōcilijs. tēpe apl̄oꝝ et aliorū ꝙ ꝯciliū loq̄bat̄ et nō papa etiaz dū viuebat Vn̄ dixerūt apl̄i ⁊ seniores Actuū. xv. scribentes acta illi⁹ cōcilij Visū est spūi sc̄o ⁊ nob̄ Et sil̄e notat̄ act. vi. de ꝯuocatiōe ecc̄ie ꝑ. xij apl̄os Et in cōcilijs generalib⁹ tales inueniunt̄ modi loquēdi Placuit sc̄o cōcilio Vel cōciliū diffinit. vel statuit sc̄m ꝯciliū vel sacri auc̄te ꝯcilij vel Synodal̄ ordinatio vigeat Et ita in sil̄ibus ¶ Deniqꝫ tertio sūt alia que non p̄nt exerceri nisi ꝑ suppositū determinatū iux̄ iā allegatū ꝙ actiōes sūt suppositoꝝ ¶ Circa que distinguēdū est. qꝛ vel illa sūt talia. q̄lia null⁹ pōt exercere nisi sit papa. nec ꝑ ꝯmissionē nec alit̄ Vel sūt talia q̄ cōmitti p̄nt ꝑ aliq̄ vel aliq̄s per quos hoc exerceri non posset sed ali⁹ capax ē. Ex^m de curato nō sacerdote. qui pōt ꝯmittere simplici sacerdoti nō h̄nti plebē aliquā. ꝙ in cura sua celebret missā ⁊ consecret Qꝛ audiat ꝯfessiones ⁊ absoluat. ꝙ ministret eucharistiā. et ita de reliq̄s spectātib⁹ ad sacēdotiū Poterit igit̄ sil̄r cōciliū cōmittere sacerdotib⁹. vt agant talia q̄ nec ꝯciliū per se nec illi sacēdotes sine ꝯmissione vl̄ licentia cōcilij possēt exequi saltē licite ¶ Quo circa restat cognoscendū de illa ꝯditōnali si sit aliq̄ ptās i papa que possit in aliquid in qd̄ nulla altēa ptās ecc̄iastica p̄t attingere neqꝫ de fa/

cto neqꝫ de iure Et videt̄ p̄ma fa/
cie ꝙ nō. iuxta cōiorē doctoꝝ sen
tentiā. qui dicūt ptātez ordis esse
equalē in oibus sacerdotib⁹ ꝯpre
hendēdo more apl̄i ep̄atū sub sa/
cerdotio Nō eni videt̄ ꝙ sit aliq̄s
actus ordinis in quē possit papa
lis auc̄tas. quin in illū possit de fa
cto ptās ep̄alis Ceterū de ptāte
iurisdictiōis quōcunqꝫ fiat sermo
videt̄ ꝙ ꝯciliū possit illā cōcedere
in defectu pape vt in subijciēdo A
ep̄o. tales ꝓl̄os q̄les voluerit. ꝓ
sacr̄oꝝ licita et rata mistratōe Et
ita practicauit hoc conciliū circa
Samaytas legatos eis dādo. q̄
licite possent oīa que sūt ordinis ⁊
sp̄ūalis iurisdictionis ¶ Proinde
quid de largitiōe indulgētiaꝝ te/
nendū sit lectori interim ꝯsideran/
dū relinq̄. si soli⁹ pape ꝯcessiōe. me
diate vel immediate tradi possint
Putāt aliqui ꝙ ptās hec respicit
claues in foro p̄nie Propterea cō
uenit in eodē foro cuilibet sacēdo
ti maxie ep̄o. si nō fuerit hec ptās
a supiore. quo ad vsū limitata aut
ꝯuenit illi qui hꝫ curā cōitatl. ecc̄e
s̄m thōm Cōciliū v̄o talē curam
hꝫ Porro iuxta hūc dicēdi mod̄
p̄t occurrere scandalū trahēs ad
hoc incōueniēs. ꝙ ecc̄ia posset bn̄
regi vsqꝫ in finē seculi sine papa vt
si generale ꝯciliū daret licentiam
oibus ep̄is sacerdotib⁹ cuilibꝫ su
pra plebē suā absqꝫ vlla iurisdicti/
onis limitatione vel restrictiōe. qꝛ
sic ep̄us posset ꝯstituere sacerdo/
tes. imo ⁊ ep̄os licite et rate. ⁊ vti
clauibus et ita de reliq̄s om̄ibus
hierarchicis actibus ¶ Rn̄demus
ꝙ etsi ad tp̄us aliq̄d̄ generale cō/
ciliū possit aliq̄d tale facē. qm̄ ha
bere papā est p̄ceptū affirmatiuū.
obligans ad semꝑ. sed nō ꝓ semꝑ
sicut apparuit dū vacauit sedes ꝑ
duos aut tres ānos. sicut et nunc
vacat Nihilomin⁹ generale ꝯciliū
neqꝫ deberet. neqꝫ posset talem de
fectū capitis vsqꝫ in finē seculi to/
lerare. stante lege. pōt tn̄ supplere
dū nc̄itas vrget. vl̄ suadet euidēs
vtilitas. et hoc vel ꝑ vnū ep̄m q̄si
vicariuꝫ. vel per plures. simul aut
successiue Et hoc mō dicit̄ esse ple
nitudo ptātis ecc̄iastice in ecclesia
suppletiue ¶ Cognoscimus ex his
ꝙ false sūt et iniuriose ꝯcilio gene
rali. tales assertiones que negant
ab eo vel ab ecc̄ia. executionē po
testatis sup̄me iurisdictionis Ne/
gant insuꝑ decernēdi vel diffiniē/
di ptātem dum papa est. reponen
tes in eo solo hāc auc̄tem diffini/
endi. cū ex multis concilijs et cer/
ta ratione cōstet oppositū Unde
et apl̄i miserūt in Samariā petrū
et Johem tanq̄ꝫ subditos ecclesie
Et Jacobus ꝓtulit diffinitiōꝫ sa
cri concilij suꝑ cessatione legaliū.
de quo Act. xv. notatuꝫ est. q̄ndo
tamē petr⁹ p̄sidebat. et residebat
in ecc̄ia legitime. cū esset in gratia
cōfirmat⁹ die pentecostes ¶ Pos
sumus tandē canones apparēter
discordes suꝑ laude plenitudinis

ptātis papalis rōnabiliter ad cō-
cordiā reuocare. si distinctionē tri-
membrē acceptiōis ecc̄iastice ptā-
tis acute viderim. Hanc enī pote
statē fōrliter et in se ɔsideratā pri-
mo mō nemo iudicare p̄t neq; Au
gust⁹. neq; ꝓplus. neq; tot⁹ clerus
imo nec vl̄is ecc̄ia Secus in alio
duplici mō vñ sicut ex ɔsideratiōe
ptātis hui⁹ stupende et miracl̄ose
imꝑatores etiā et reges ꝓcūbunt
ad oscula pedū pape Et inde cō-
surgit aliqñ ex humana fragilita-
te arrogās suꝑbia in ꝑsona pape
referentis ad se qđ impendit̄ po-
testati Nō alit̄ existimandū est de
p̄oribus sc̄is p̄ribus. extollentib⁹
papā miris mōis Et inde sb̄orta
est in q̄busdā sūmis pontificibus.
arrogantia maior debito. quod ē
vsurpare id qđ iure non poterat.
¶ Hinc cuidā gloriāti ꝙ pedib⁹
suis cōculcaret imꝑatoris caput.
retudit hāc arrogantiā acriter sa
tis Imꝑator hoc mordaci verbo
Nō tibi inq̄t sed petro ¶ Hinc fit
p̄terea ꝙ absq; mendacio vl̄ adu
latione papa nequissimus pōt ap
pellari sanctissim⁹. potest adorari
cultu dulie. vsq; ad oscula pedū ⁊
ita de reliq̄s honoribus Sic ecc̄a
que maculā nō habet neq; rugaz
que instar marie virgo est et mat̄.
introducit̄ qñq; tanq̄ peccatrix ⁊
sordida nō quidē pro se. et in se. ꝫ
pro peccatis filiorū sicut aīa sana
fert et regit corpus egrotū.

¶ Cōsideratio xij.

Potestas ecc̄iastica papal̄
non ita habet dominia et
iura t̄reni sil̄ ⁊ celestis im
perij. ꝙ possit ad libitū sui de bo
nis clericoꝝ. ⁊ multo min⁹ laicoꝝ
disponere. q̄uis cōcedi debeat. ꝙ
habz in eis dñium q̄ddā regitiuū
directiuū. regulatiuū. ⁊ ordinatiū
¶ Declarationē hui⁹ ɔsideratio-
nis quā discretō moderatrix atq;
mediatrix ponit inter errores op
positos dum facere meditarer. oc
currere visa est ꝓtinus in ip̄o me-
ditationis mee secreto duplex im
proba pestis Nomē vni⁹ detractō
liuida Nomē alteri⁹ adulatio sub-
dola Prima ptātem ecc̄iasticā de
primēs. subijciebat tꝑali Altēa su-
stollebat i immēsū. velut ad silitu-
dinē altissimi ɔfundēs iura cuius-
libet alteri⁹ ptātis Tolle tolle cla
mat detractio tꝑalitatē oēm ius
vel dñiuz ab ecclesiasticis Quare?
Quia sic instituit xp̄us. cuius ista
vox est Nisi quis renūciauerit om
nibus que possidet non p̄t meus
esse discipul⁹ Sic imꝓperabat Ju
lianus apostata xp̄ianis. rapiens
eorū facultates Addit detractio
ꝙ ecc̄iastici nequaq̄ capaces sūt
iurisdictiōis tꝑalis. etiāsi p̄ncipes
alij ɔferre voluerint Inducit apo
stolū qr nemo militans deo. impli
cat se negocijs secularibus Addit
detractio Nihil habē ecc̄iasticos.
neq; decimas. neq; oblatiōes q̄n
tomin⁹ alias dotationes vel pos-
sessiones. nisi ex pura elemosyna
donantiū? Et ꝙ ab ecc̄iasticis pec

cantibus saltē habitualiť. possent per secularez ptātem optimo iure tolli. qꝛ data ē ptās hec secularis in vindictaz malefactoꝝ. neqꝫ sine causa gladiū portat Addit q̄rto nitens apl̄i ꝟbis Habētes alimē ta. et q̄bus tegamur his ɔtenti si/ mus qꝛ q̄cq̄d hn̄t ecc̄iastici vltra simplicē victū et vestitū. totū illud est paupm. cui⁹ retentio nedū fur/ tū vel rapina simplex est. sed sacri/ legiū ꝓut detorquet ad hāc sn̄iam tā hieronymi ꝟba q̄ꝫ bernardi ¶ Vult tandē detractio ecc̄iasticos om̄es ad illā apl̄oꝝ et discipuloꝝ p̄mā paupꝫtatē. sine equis. sine the/ sauris. sine calciamētis sine posses/ sionib⁹ de nc̄itate salutis redigere execrās in ecc̄iasticis pompā oēm vel seruientiū. vel ciboꝝ vel eq̄ruz vel indumētoꝝ ¶ Cōsurgit ex ad uerso blandiēs et subdola adula/ tio. ⁊ ad aures ecc̄iasticoꝝ p̄cipue sūmi pōtificis insusurrās O q̄nta est. q̄ꝫta sublimitas ecc̄iastice ptā/ tis tue O sacer clere. q̄ꝫ nihil ē secu laris auc̄tas tue ɔparata Qm̄ sic̄ xp̄o collata est oīs ptās in celo et in t̄ra. sic eā xp̄s oēm petro suisqꝫ successorib⁹ dereliq̄t Vn̄ et nec cō stantin⁹ q̄cq̄ꝫ Siluestro pape ɔtu lit. qd̄ nō esset p̄us suū. ꝫ reddidit iniuste detentū. Porro sicut nō est ptās nisi a deo. sic nec aliq̄ tp̄alis vel ecc̄iastica imp̄ialis vl̄ regalis nisi a papa in cuius femore scp̄sit xp̄ūs Rex regū. dn̄s dn̄antiū. De cui⁹ ptāte disputare. instar sacrile/ gij est. cui neqꝫ quisq̄ꝫ dicere pōt. Cur ita facis Si etiā tp̄alia om̄ia si ecc̄iastica bona. atqꝫ dn̄ia muta/ uerit. diripuerit. distraxerit Menti/ or si nō inueniunť hec scp̄ta ab ill̄ etiā qui sapiētes sūt in oculis suis Si p̄terea nō inueniūtur fuisse per aliquos sūmos pōtifices hec cre/ dita Notū est illud Satirici Nihil est qd̄ credere de se nō possit cum laudať dijs equa ptās. Et illd̄ co mici de adulatore Hic ꝓfecto ex stultis insanos facit. Sentiēs aūt adulatio. qn̄qꝫ nimis se cognosci. studet quasi modestiori s̄mone de pressius vti. vt credibilior appare/ at Cōcedit seculari ptāti possessio nes et iurisdictiones ꝓprias quas tollere nequit pro libito papa Re/ cognoscit Constantinū vel alios p̄ncipes aliq̄d ecc̄ie nouiter contu lisse Nihilomin⁹ tradit ꝙ sūmus pontifex supremus est monarcha nedū in spūalibus. sed tp̄alib⁹. ha bens ptātem hāc imediate a xp̄o. sed alij reges oēs et p̄ncipes suaz recipiūt dn̄ationē ab eo. et solum mediate a deo. Alioquin vt mon struosus esset hic mūdus. si habēt tot capita que nō sub vnico rege/ rentur Rediretqꝫ manichei delira/ mentū ponētis duo p̄ncipia Vnū bonoꝝ et spiritualiū Aliud malo/ rum et tp̄alium vnde et sicut cor/ pus est ꝓpter animā. et ab anima viuit et regitur. sic potestas secula ris ꝓpter spūalem a qua recipit su um esse legitimū Quā auctoritatē

spualez qui negant vel impugnāt
sint intus sint foris eccīam. possūt
gladio vel spūali excōicatōnis sic
catholici vel debellatōnis sic infi
deles feriri Et eorz dnia vel bō in
alios trāsferri ¶ Hāc existiatōez
habuisse visus est Bonifaci' octa
uus in quadā decretali Et in hac
fundari putat ab aliqbus dnorū
prutenorz aduersus infideles de
bellatio. suorz qz bonorū et dnio
rum cōquisitio Putat ab alijs de
positio vnius Regis francie p pa
pam zachariū. hic esse fūdata tā
qz papa sit qui transferre possit re
ges et regna ¶ Rursus aniaduer
tens. adulatio. durum esse multis
hūc sermonē. et ideo minus credi
bilē studet loqui restrictius conce
dens q sicut ante petrum fuerunt
apud infideles vēa dnia qadmo
dum irrefragabilis auctas sacre
scpture et euāgelice narratōis te
stis est Sic nō oportet nunc post
petrū vt omis ptās impialis Re
galis vel altera secularis sit imme
diate robur hns a sūmo pontifice
sicut rex francorz xpianissimus su
periorē hoc mō nō habz nec reco
gnoscit in terris Idcirco trāsfert
verbū suū adulatio. loqui de dig
nitatibus officijs et bonis eccīasti
corū q omia sic subjcit sūmo pōti
fici vt quitquid circa ea placuerit
disponere mutādo. transferendo.
appropriando hoc possit ꝗ teneat
et ratū sit. licet hoc sine causa. licet
cū pcto suo peregerit qzuis pcm

circa hoc vult adulatio lōge a pa
pa sic facere. vt eū symoniā posse
neget omittere. qm sua sūt omnia
eccīastica bona Cōcedit insup q
super ius est potēs ab altero ius
suū tollere. et q nec ab eo appella
ri neqz eū iudicialiter euocari. nec
obedientiā ab eo subtrahi. pserti
extra casū heresis sit aliquatenus
possibile ¶ Hic solus symbolū fi
dei condere hic solus causas eius
dem fidei et maiores ceteras tra
ctare pōt solus vt iā tactū est. diffi
nitōnes. regulas. leges. q canōes
condit. Alioqn quicqo per alios
diffinit. decernit. oditur. statuitur
irritū est et inane Nec aliqo ex eis
que statuerit. pōt nisi p ipm quōli
bet cassari vel infringi. Falloz si nō
ante celebrationez huius sacro sce
Constan synodi sic occupauerat
mētes plurimorz. lrāliū magis qz
lrātorū ista traditio vt oppositorz
dogmatisatoz. fuisset de heretica
prauitate vel notatus. vel damna
tus Huius rei signuz accipe. quia
post declarationē ex theologie pn
cipijs luce clariorē. q quod vrgen
tius est post determinationem et
practicationē eiusdem sancte Sy
nodi inueniūtur. qui talia palam
assercre nō paueant. taz radicatū
et vt cancer serpens taz medullit'
imbibitū fuit hoc prisce adulatio
nis vir'letiferū. ¶ Tandē miserā
te deo moderatrix discretio. collu
strata lūine legis euāgelice mediā
ac regiā viam tenēs inter deuios

errores extremos. detractionis et adulationis ponit dictā hanc cōsideratione duodecimā cū ꝓxib⁹. tanq̄ signū aliq̄d ostensiuū itineris recti. ne forte offendāt ad lapidem erroris. pedes sue inq̄sitionis scrutatores vitatis ¶ Iñ dicim⁹ eccīasticos et capaces esse bonorū tpaliū. et multa eis ex debito. non ex elemosyna pura opetere. ⁊ non debere eos coerceri. vel spoliari p secularēz ptātem. nisi vocata sit in sui iuris subsidiuz. q̄d dicit ꝓpter hereticos et rebelles. Possūt ipsi deniq̄ cū diuitijs alit q̄z apl̄ viuē cōuersari vel incedere pro tpm locorū ⁊ aliarū circūstantiarū varia q̄litate put sapiēs iudicabit Nec ita sūt hierony. vel bernardi ꝓba. generalit ad omēs eccīasticos tāq̄z ꝓpriū habeāt nihil detorquēda Monachis aūt q̄bus loq̄bantur. alia lex est Vitam⁹ ex aduerso stultas et falsas adulatiōis insanias. attribuētes sūmo pōtifici plenitudinis ptātem. qualē desc̄ḡlimus q̄ tāta est q̄ntā sapiētissim⁹ legislator xpūs p̄uidit sufficere ad edificatōnem ꝓtinuā eccīe dilectissime sponse sue. quā ꝓpria morte firmauit ⁊ dotauit Cui ptāti detrahere. esset impietas sacrilega indignissima q̄z Sed glorificent deuz qui potestatē talē dedit hoībus. misericordissima pietate sua que ptās q̄z to sublimior est pulcrior et dignior. tāto ne vertatur in abusū vilē. turpem. et indignum. p̄uidere debet sūmus pōtifex et eam vt sapiens iudicabit regulare Quid autē sapientius in terris generali cōcilio q̄d et spū sancto regit. et cui⁹ agi frenis sūma libertas est Preclare dixit Arist. Non esse seruitutē obedire legib⁹ ¶ Addam⁹ sūmū pōtificē cū collegio suo ita p̄sidere bonis eccīasticis. vt de eis statū hr̄e sufficientē ⁊ decentē oporteat q̄z nō ita vt caput grauidū membra reliqua obruat mole sua. neq̄z velit vsurpare ꝓtra naturā singularis mēbri oia officia mēbrorū quibus singulis vt ait apl̄s ꝓpriū datū est officiū Nā si omia ocul⁹ vel caput vbi pes? vbi man⁹? Cōcernit hoc collationē bñficiorū mltiplicitatē exemptionū odiosissimā. plenam errorīs et ꝓfusionis in eccīastica hierarchia et ita de reliquis Reseruationē p̄terea tot casuū. tot excōicationū in foro ꝓscientie. euocatōmtā facilē oim causarū ab ordinarijs sue cāe illeꝓhane sint sacre fidei q̄les fidei cās oēs ab ordinarijs singulis p̄sertim in doctrinis notorie scādalisantib⁹ dioceses suas. ⁊ vbi vigēt studia lr̄arū velle ꝓhibē q̄d aliud est. q̄z ianuam grandē errorib⁹ aperire? Postremo suis se ēminis ita ptās eccīastica coerceat. vt memierit ptātē sclarē etiā apd̄ infideles. sua hr̄e ꝓpria iura. suas dignitates suas leges sua iudicia. de q̄bus occupare se eccīastica potestas nō p̄sumat vel vsurpet. nisi dū redūdat abusus ptātis secula/

Anglus

ris in impugnationez fidei et blas
phemiā creatoris.et in manifestā
ecciastice ptātis iniuriā.tūc eni at/
tendere ouenit vltimā hui⁹ cōside
rationis duodecime pticulā.q̄ in
his ecciastica ptās habet dñium
quoddā regitiuū.directiuū.regla/
tiuū et ordinatiuū ¶ Concludunt
hoc q̄ nihil fere aliud rōnes q̄ alle
gatōnes omēs induci solite q̄ ple
nitudo ptātis papalis superior ē
ad oēm aliaz ecciasticā et tpalem
Quāuis sub hoc respcu ptās vlis
eccie vel generalis cōcilij legitime
ogregati.dici possit maior in āpli
tudine vel extensione.maior in in
fallibili directione.maior in morū
refōrtione in capite et in mēbris.
maior in coerciua ptāte.maior in
cāz fidei difficiliuz vltimata deci/
sione.maior deniqz qz copiosior.
oplectit eni saltē virtualiter omnez
ptātem.et omne politicū regimē.pa
pale.impiale.regale.aristocraticū
et tymocraticū put als deductuz
est ex descptione cōcilij generalis
q̄ talis est ¶ Cōciliū generale ē o/
gregatio legitima aucte facta.ad
aliq̄ locū.ex oi statu hierarchico.
toti⁹ eccie catholice.nulla fideli p/
sona que audiri reqrat exclusa ad
salubrit tractandū et ordinanduz
ea que debitū regimē eiusdē ecclie
in fide et morib⁹ respiciūt ¶ Dica
mus ꝗ aliq̄ circa diffinitionē hāc
cōcilij generalis Et pmo q̄ ogre/
gatio legitia aucte facta dicit re/

gularit a papa.sicut sonant decre
ta et decretales innumere Excipi/
untur tū tres casus.vbi ogregatō
concilij generalis fit legitime sine
papa. Inⁿ dū desint esse p mortē
naturalē vel ciuilē seu canonicā.q̄
est depositio. Vel si cadat in ppe
tuā maniā Aut si ad eū captiuatū
nō pateat accessus Alius dū suffi/
cienter reqsitus de ouocando cō/
ciliū.renuit otumacit in pniciē ec/
clesie pserim si tangat ipm Tertō
si cōciliū postqz est a papa legitie
ogregatū statuat certū tpūs q̄ lo
cū pro celebrādo generali cōcilio
sicut infra trienniū vel de decēnio
in decēniū.etiā vbi papa renueret
Nec refert in pmo q̄ secdo casu per
quos euocet cōciliū:dūmō cōgre
getur.q̄ admodū fuit pisis Nihi/
lominⁿ expedit decernere p futuro
modū ouocatiōis sicut in refōrtō
ne salubrit est auisatū Utinam et
synodalit iā eēt diffinitū Dicamⁿ
Zᵒ iux pbabilē valde sniam q̄ de
statu hierarchico ecce nō sūt pre
nisi duo statⁿ Prelatoz maioz vi
delz qui succedūt aplis.q̄ sunt epi
archiepi Et ita sursū Et minoz.q̄
successores sūt lxxij.discipuloz Et
dicunt plati scdi ordinis dignita/
tis vel honoris.q̄les sūt curati q̄/
bus ex statu et ordinario iure.oue
niūt tres actⁿ hierarchici.pmarie.
eēntialiter et imediate a xpo.q̄ sūt
purgare p correctionē Illumiare
p doctrinā et pdicationē Perficē

p sacrorꝫ ministrationē fundatur
hec sñia Mat. xviij. vbi postqꝫ xps
dixerat dic eccie. subiunxit de qb⁹
loqbatur dū ait Q ōcunqꝫ solue/
ritis sup ērā ꝛc Cōstat ēt q nedū
aplis ꝗ q discipulis loquebat iuꝫ
glosas doctorꝫ in ꝗ loco Et Mat.
x. et Luc. x. vbi fit sermo de missio
ne. lxxij. discipulorꝫ q Mat. xvi. vbi
xpūs petro dixit p oibus Q ōcū/
qꝫ ligaueris Et itezꝫ sup hanc pe/
trā edificabo eccīam meā. q porte
inferi nō pua. aduersus eā ¶ Con
cordāt Aug⁹ Hiero. ysid. Beda
Magr vbi prius. et expresse multū
Damasus papa Nō amplius in/
quit qꝫ duos ordines inter disci/
pulos dñi esse cognouim⁹ id ē. xij.
aplorꝫ et. lxxij. discipulorū Inde
iste pcesserit ignoramus. et quod
ratōne caret extirpare nēce est. loq/
tur ꝺtra coepiscopos ¶ Dicam⁹
tertio naturā generalis ꝺcilij talē
esse vt null⁹ fidelis qui audire vo/
luerit. debeat excludi ab audiētia
q̄tenus vl doceat vl doceat sicut
legitur in pncipio concilij Distin
gui tamē solet de hñtibus vocem
in ꝺcilio Quidā hñt ꝺsultiuā Alij
diffinitiuā Primi sūt qb⁹ inest no/
titia taliū q̄ tractank. etiā vsqꝫ ad
mechanicas artes Vt si querat
de mō reparationis eccīaꝫ mate/
rialiū esse poterit in lathomis vox
consultiua Sic in aurifabris et fa
bris Sic dū fit questio de philo/
sophicis et moralibus disciplinis
vt sūt pcepta decalogi. pñt secula
res eruditi in pbia legib⁹ et mori/
bus dare ꝺciliū. et aliqñ salubri⁹
qꝫ nōnulli platorꝫ vel curatorꝫ vl
etiā theologorꝫ. vsqueadeo. q in
generalib⁹ ꝺcilijs contra Arrium
tpe Athanasij fuerit inrogatus
gētil pbus de materia nedū pure
morali. ꝗ q tāgebat beate trinita
tis eandē essentiā Ceterū de voce
diffinitiua quales eā habeāt non
est dubiū de epis et supiorib⁹ p
latis sicut iuxta pdicta practicatū
sepius inuenik in porib⁹ cōcilijs
Sed neqꝫ videk ābiguitas esse de
minoribus platis qui sūt curati q
hierarche Neqꝫ de illis qui ad būc
duplicē prelatorꝫ ordinē reducun/
tur. quibus non ex priuilegio solo
sed ex statu et ordinario iure com
petit animaꝫ cura quēadmodum
sunt multi Abbates decani ppo/
siti cū similibus. Facit ad hoc det/
minatio sacre facultatis theolo/
gie parisien. nuper edita. cōtra te/
meritatē extollentiū pnilegiatos
super curatos in pdicationibus q
cōfessionib⁹. vbi sic dicik in duob⁹
pmis articul ¶ Dñi curati sunt in
eccīa miores platī et hierarche ex
pmaria institutiōe xpi. qbus cōpe
tit ex statu ius pdicandi ius con/
fessiones audiēdi ius sacra eccīa/
stica pm exigentiā sui status q pa/
rochianorꝫ ministrādi ius sepultu
ras dandi. ius insup decimas et
alia iura parochialia recipiendi.

Dna pure parochialis ecclesie parochianorꝫ mop ꝛc. q ꝛc
nec ratione qualitatis quod ꝛc
ligiatos sunt maiores

primus articulus